

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

**Možný průnik omamných a psychotropních látek
do věznic – činnosti a prostředky
Vězeňské služby ČR vedoucí k jeho zamezení**

Diplomová práce

**Possible penetration of narcotics and psychotropic substances
into prisons – activities and resources of the Prison service of
the Czech Republic leading to its prevention**

Diploma work

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Monika SOBOTKOVÁ

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Petrovicích, dne 28. 2. 2023

Bc. Monika SOBOTKOVÁ

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Jiřímu Jonákovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, za rady a vstřícný přístup při konzultacích.

Děkuji generálnímu řediteli VS ČR genmjr. Mgr. Simonu Michailidisovi, MBA a řediteli Věznice Stráž pod Ralskem plk. Mgr. Ladislavu Blahníkovi za poskytnutí potřebných údajů, statistik a fotografií a za svolení s jejich zveřejněním.

ANOTACE

Práce je zaměřena na problematiku spojenou s průnikem omamných a psychotropních látek do věznic a možnosti eliminace tohoto problému. Jsou zde podrobně rozebrány nejčastěji se vyskytující omamné a psychotropní látky ve věznicích. Dále jsou specifikovány činnosti a technika využívaná Vězeňskou službou ČR k zabránění průniku těchto zakázaných látek do věznic, včetně dosud nevyužívané techniky. Práce se věnuje také problematice testování odsouzených na přítomnost omamných a psychotropních látek a dále v případě pozitivního nálezu také popisu kázeňského řízení. Součástí práce je výzkum zaměřený na distribuci drog do věznic.

KLÍČOVÁ SLOVA

Činnosti * detektor * omamné a psychotropní látky * průnik * technika*
Vězeňská služba ČR * vězněná osoba * věznice *

ANNOTATION

The work is focused on the problem associated with the penetration of narcotic and psychotropic substances into prisons and the possibility of eliminating this problem. The most frequently occurring narcotic and psychotropic substances in prisons are discussed in detail here. Furthermore, the activities and techniques used by the Prison Service of the Czech Republic to prevent the penetration of these prohibited substances into prisons are specified, including previously unused techniques. The work also deals with the issue of testing convicts for the presence of narcotic and psychotropic substances and, in the case of a positive finding, a description of disciplinary proceedings. Part of the work is research focused on the distribution of drugs to prisons.

KEYWORDS

Activity * detector * narcotic and psychotropic substances * penetration *
technology * Prison Service of the Czech Republic * imprisoned person * prison *

Obsah

Úvod.....	8
1 Protidrogová politika Vězeňské služby ČR	10
2 Nejčastěji se vyskytující omamné a psychotropní látky ve věznicích	11
2.1 Statistické údaje – záchyt vybraných omamných a psychotropních látek ve věznicích VSČR	11
2.2 Druhy a charakteristika omamných a psychotropních látek vyskytujících se ve věznicích	17
2.2.1 Metamfetamin.....	17
2.2.2 Buprenorfin.....	18
2.2.3 Benzodiazepiny	18
2.2.4 THC.....	18
2.2.5 Opiáty	19
3 Základní práva a povinnosti vězňených osob týkající se věcí uložených ve věznicích	20
3.1 Povolené předměty	20
3.2 Nepovolené předměty.....	21
4 Způsoby průniku omamných a psychotropních látek do věznic.....	23
4.1 Vnější způsoby průniku	23
4.1.1 Návštěvy osob blízkých	23
4.1.2 Pracoviště mimo věznic	26
4.1.3 Korespondence	28
4.1.4 Civilní pracovníci externích firem.....	31
4.1.5 Vhazování předmětů do prostor věznice	32
4.2 Vnitřní způsoby průniku nepovolených předmětů do věznic	32
4.2.1 Zaměstnanci věznice.....	33
4.2.2 Příprava a výroba zakázaných látek ve věznicích	33

5	Činnosti VS ČR a technické prostředky využívané k zamezení průniku omamných a psychotropních látek do věznic.....	35
5.1	Prohlídky	35
5.1.1	Generální prohlídka	36
5.1.2	Dílčí prohlídka.....	36
5.1.3	Technická prohlídka	36
5.1.4	Osobní prohlídky a prohlídka věcí a zavazadel	37
5.1.5	Speciální prohlídka	37
5.2	Služební psi	38
5.2.1	Výcvik služebních psů na vyhledávání omamných a psychotropních látek.....	39
5.2.2	Specifika a rozdíly výcviku služebních psů - specialistů u jednotlivých bezpečnostních sborů.....	40
5.3	Detekční prostředky	41
5.3.1	Prostředky pro kontrolu zavazadel a korespondence	41
5.3.2	Prostředky pro kontrolu vozidel a těžce přístupných míst a jiných prostor.....	42
5.3.3	Prostředky pro kontrolu osob.....	43
5.3.4	Prostředky orientační detekce	46
6	Testování vězněných osob na zneužití omamných a psychotropních látek	48
6.1	Testování osob při nástupu do výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody	48
6.2	Testování vězněných osob - obecně.....	49
6.3	Vývoj testování vězněných osob na omamné a psychotropní látky	51
7	Kázeňské řízení.....	53
8	Alternativy dosud nevyužívané techniky vhodné k využití ve věznicích.....	56
8.1	Prostředky pro kontrolu osob	56

8.2	Prostředky pro kontrolu zavazadel a korespondence.....	58
8.3	Prostředky pro kontrolu vozidel a těžce přístupných míst a jiných prostor.....	60
9	Praktická část	61
9.1	Formulace výzkumného problému	61
9.2	Cíl výzkumu	61
9.3	Metoda výzkumu	61
9.4	Popis výzkumného vzorku	62
9.5	Analýza a interpretace získaných dat.....	62
9.5.1	Otázka č. 1	63
9.5.2	Otázka č. 2	64
9.5.3	Otázka č. 3	66
9.5.4	Otázka č. 4	68
9.5.5	Otázka č. 5	69
9.5.6	Otázka č. 6	71
9.5.7	Otázka č. 7	73
9.5.8	Otázka č. 8	74
9.5.9	Otázka č. 9	76
	Závěr	79
	Seznam použité literatury	82
	Seznam obrázků	87
	Seznam grafů.....	88
	Seznam tabulek	89
	Seznam příloh	90

Úvod

Užívání drog za mřížemi a zejména jejich průnik je pro Vězeňskou službu bezpečnostním rizikem. Vězeňská služba ČR spravuje celkem 35 věznic a vazebních věznic, v rámci kterých jsou zřízeny 3 detenční ústavy. V těchto zařízeních vykonává trest odnětí svobody v průměru 19 tis. vězňených osob, ve výkonu vazby je pak okolo 1,5 tis. osob.¹

Užívání návykových látek včetně nelegálních drog vězňenými osobami souvisí často s pácháním jejich trestné činnosti. Ve výroční zprávě za rok 2021 Vězeňská služba odhaduje, že je v české vězeňské populaci zhruba 30 % problémových uživatelů návykových látek.²

Z těchto důvodů je diplomová práce zaměřena na rozbor nejčastěji se vyskytujících omamných a psychotropních látek ve věznicích včetně jejich stručné charakteristiky a možné způsoby jejich průniku do věznic. Práce se zabývá také popisem činností směřujících k eliminaci rizik spojených s průnikem zakázaných látek do věznic, na současný stav detekčních prostředků, včetně využití služební kynologie při vyhledávání omamných a psychotropních látek. Dále jsou uvedeny alternativy detekčních prostředků vhodných k využití do budoucna.

Práce se věnuje také problematice testování odsouzených na přítomnost omamných a psychotropních látek, včetně popisu kázeňského řízení v případě pozitivního nálezu.

Při tvorbě práce bylo vycházeno především z platné legislativy, z informací poskytnutých Vězeňskou službou ČR, ze statistik Vězeňské služby ČR, z odborných publikací a nabídek nových technologií na trhu. V práci jsou využity

¹ MĀSIAROVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2021*, str. 76 [online]. Vězeňská služba České republiky, 2021 [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>.

² *Výroční zpráva za rok 2021*, str. 27, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2022 [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-vs-cr-2021.pdf>

především praktické poznatky z činností prováděných ve Věznici Stráž pod Ralskem.

Cílem práce je zmapování distribuce omamných a psychotropních látek do věznic včetně uvedení alternativy technických prostředků, které by bylo možné využít k vyhledávání těchto látek.

1 Protidrogová politika Vězeňské služby ČR

Vězeňská služba ČR realizuje svou protidrogovou politiku prostřednictvím řady nástrojů. Konkrétní úkoly na příslušné období obsahuje Plán činnosti Vězeňské služby v oblasti protidrogové politiky, který vydává Ředitel odboru výkonu vazby a trestu Generálního ředitelství VS ČR.

Provádění Protidrogové politiky VS ČR upravuje Nařízení generálního ředitele VS ČR. V němž se stanoví pravidla, organizace, evidence, metody a formy zacházení s vězněnými osobami, které v rámci svého života zneužívaly návykové látky a osobami, které ve svém životě neužívaly žádné drogy, ale lze je považovat za jedince ohrožené drogou.

Protidrogovou politiku Vězeňské služby provádějí následující odborná pracoviště zřízená ve vazebních věznicích a věznicích:

- poradna drogové prevence,
- bezdrogová zóna se standardním zacházením,
- bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením,
- oddělení specializované pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického,
- oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s poruchou, osobnosti a chování, způsobenou užíváním návykových látek.³

³ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 36/2010, kterým se upravuje protidrogová politika Vězeňské služby České republiky v posledním znění, § 1 odst. 1, 2.

2 Nejčastěji se vyskytující omamné a psychotropní látky ve věznicích

Návykové látky přinášejí vězněným osobám pocit klidu, štěstí, svobody, únik ze stereotypní reality, zmírňují napětí a negativní pocity, ale také přispívají k začlenění do subkultury. Velké oblibě se mezi odsouzenými těší léky, ale i běžné drogy, zejména pak metamfetamin, marihuana a heroin. Osoby ve výkonu trestu si vytváří i náhražky, jako je například tzv. magorák (velice silný čaj obohacený o tabák nebo rozpuštěná analgetika)⁴ anebo tzv. kvak (alkoholický nápoj vzniklý kvašením chleba nebo kvasnic).

2.1 Statistické údaje – záchyt vybraných omamných a psychotropních látek ve věznicích VSČR

K vykázání statistických údajů týkajících se záchytu omamných a psychotropních látek v prostředí českých věznic lze vycházet z několika variabilních, na sobě nezávislých zdrojů. Primárně se bude jednat o vnitřní statistické vykazování relevantních případů v jednotlivých věznicích. V takovém případě jde o statistické údaje, které nejsou veřejnosti běžně přístupné, i přes to, že se nejedná o informace, které by měly být veřejnosti utajeny. Možností, jak se s těmito údaji lze seznámit, mohou být například odborná periodika, prostřednictvím kterých lze v rámci vědeckých článků nebo informací tyto údaje zveřejnit.

Mezi omamné a psychotropní látky (dále také jen „OPL“), které se ve věznicích nejčastěji vyskytují, patří především THC a metamfetamin.⁵ Dle uvedených údajů bylo za rok 2015 (do 30. 8. 2015) v nejmenované věznici zaznamenáno 46 nálezů OPL, z čehož bylo 18 případů THC (39 %), 18 případů metamfetaminu (39 %) a 10 případů benzodiazepinu (22 %). Tyto údaje poskytují náhled na rozvrstvení jednotlivých druhů OPL při jejich záchytech, nicméně neposkytují informace, které by odrážely přehled o celkovém počtu záchytů OPL a způsobu jejich odhalení.

⁴ SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2021, č. 4/2021, s. 108, 109. ISSN 1801-8211.

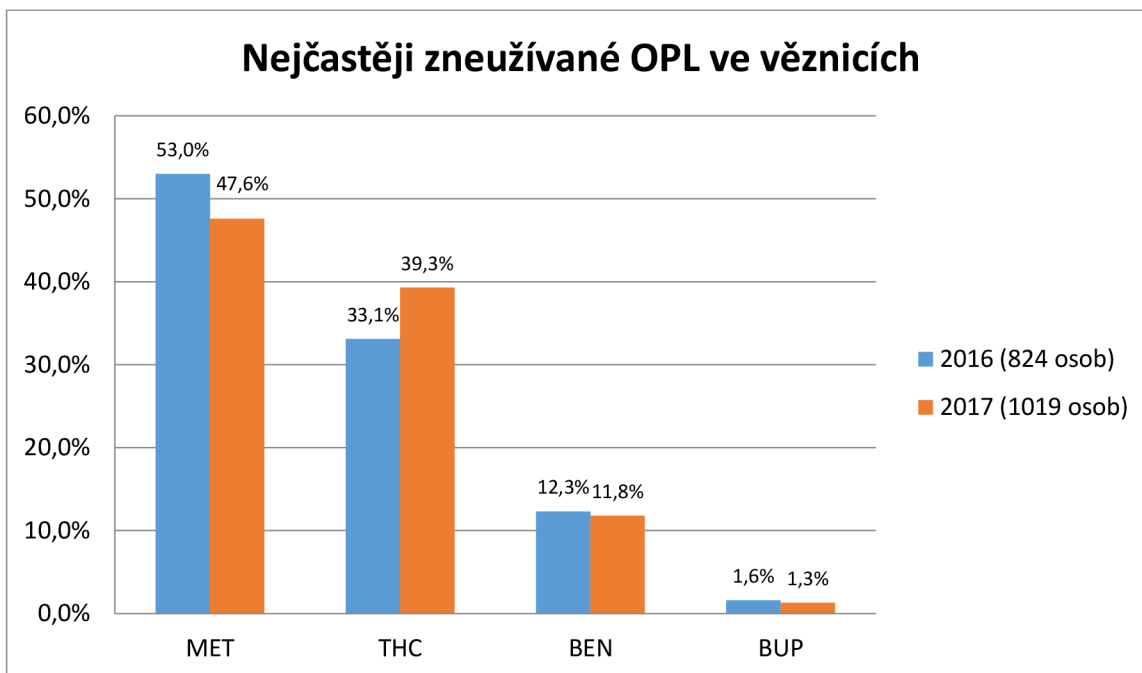
⁵ KOLÁŘ, Ondřej, KUBÍN, Tomáš. Protiprávní jednání vězněných osob a role Pověřeného orgánu Vězeňské služby ČR. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2017, č. 3, s. 137. ISSN 1801-8211.

Další možností, jak získat relevantní statistické údaje, jsou Přehledy mimořádných událostí ve Vězeňské službě ČR, které jsou však dokumenty interními, nejsou tudíž jako celek veřejnosti přístupné. Mohou však opět v jisté míře posloužit jako pramen vědeckých článků nebo informací publikovaných v odborných periodikách či monografiích. V roce 2016 a 2017 bylo v rámci sledování přítomnosti OPL v moči odsouzených zjištěno, že ve věznicích dochází nejčastěji ke zneužívání metamfetaminu, THC, benzodiazepinu a buprenorfinu.⁶ Z uvedených celkových počtů záchyťů (viz graf č. 1) byly látky, které byly zjištěny v řádech jednotek, tudíž se nejedná o nejčastější OPL zneužívané ve věznicích (opiáty, extáze, tramadol). V roce 2016 bylo po uvedeném odečtu testováno 824 osob, z nichž 437 bylo pozitivních na metamfetamin, 273 na THC, 101 na benzodiazepin a 13 na buprenorfin. V roce 2017 bylo testováno 1019 osob, z nichž 485 bylo pozitivních na metamfetamin, 400 na THC, 120 na benzodiazepin a 14 na buprenorfin.⁷

⁶ KOLÁŘ, Ondřej. Průniky omamných a psychotropních látek do věznic (2016-2017). *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*. [online]. 2018, r. 24, č. 3, s. 15. [26. 2. 2023]. ISSN 1211-8834. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/drugs-forensics-bulletin-narodni-protidrogove-centraly.aspx>.

⁷ KOLÁŘ, Ondřej. Průniky omamných a psychotropních látek do věznic (2016-2017). *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*. [online]. 2018, r. 24, č. 3, s. 15. [26. 2. 2023]. ISSN 1211-8834. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/drugs-forensics-bulletin-narodni-protidrogove-centraly.aspx>.

Graf 1 Nejčastěji zneužívané OPL ve věznicích

Zdroj: Graf podle dat DRUGS & FORESTINS BULLETIN, Průniky omamných a psychotropních látek do věznic (2016-2017-) sestavil autor diplomové práce.

Důležitými zdroji informací, týkajících se zneužívání OPL ve věznicích jsou Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice a Zprávy o nelegálních drogách v České republice, obě vydávané Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti.

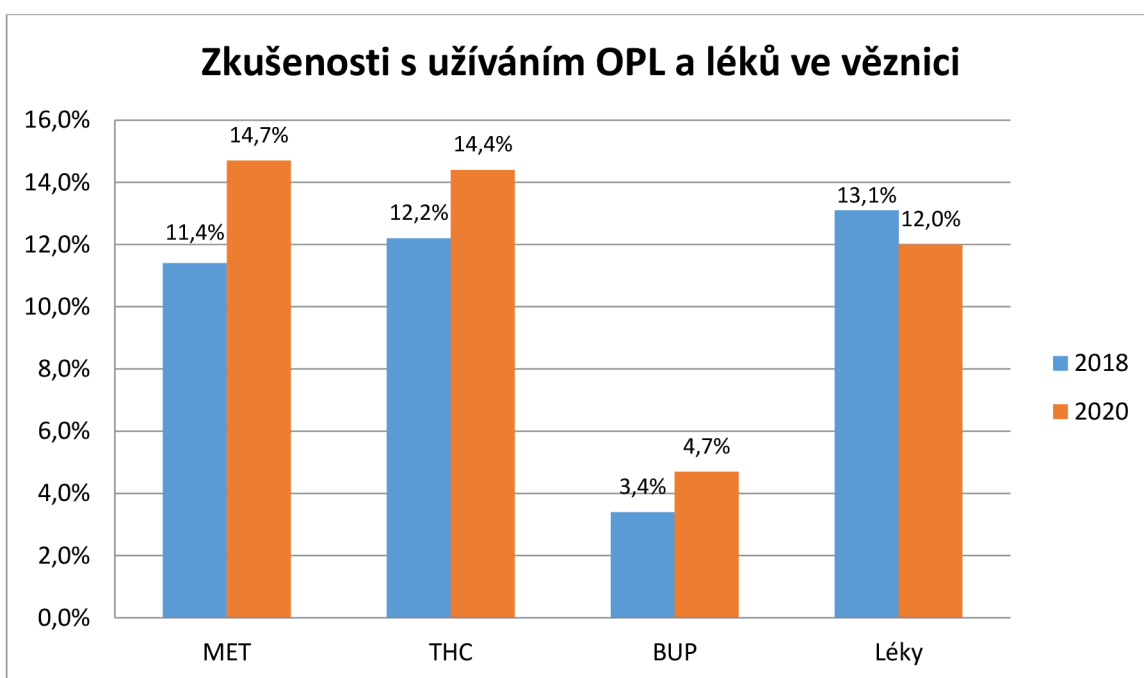
Dle Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019⁸ bylo v uvedeném roce na OPL testováno celkem 21 884 vězňených osob během výkonu vazby (VV) nebo trestu odnětí svobody (VTOS). Pozitivní výsledek na OPL byl zjištěn u 1522, tj. 7 % z počtu testovaných. Nejčastěji šlo o pervitin (35 % pozitivních), tramadol (21 %) a konopné látky (19 %). Užití více drog bylo zjištěno u 12 % osob s pozitivním výsledkem testu.

⁸ MRAVČÍK Viktor et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-254-8, s.89. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-ostavu-vevecch-drog-v-ceske-republice-v-roce-2019/>.

Dle Zprávy o nelegálních drogách v České republice 2021⁹ bylo v uvedeném roce na OPL testováno celkem 14 055 osob během výkonu vazby (VV) nebo trestu odnětí svobody (VTOS). Pozitivní výsledek na OPL byl zjištěn u 1092, tj. 8 % z počtu testovaných. Nejčastěji šlo o pervitin (40 % pozitivních), konopné látky (17 %) a tramadol (15 %). Užití více drog bylo zjištěno u 13 % osob s pozitivním výsledkem testu.

Podíl respondentů, kteří uvedli zkušenost s užitím pervitinu, se pohybuje v intervalu 10 - 15 % (průměrně 12 %). Naproti tomu nejméně často byly uváděny zkušenosti s kokainem a extází, s mírou zkušeností nepřesahující 3 % hranici. Informací, důležitou pro další statistické vykazování, je skutečnost, že přibližně 12 % respondentů uvedlo, že ve vězení zneužili léky k jiným účelům, než pro který byly původně vydány.

Graf 2 Zkušenosti s užíváním OPL a léků ve věznicích

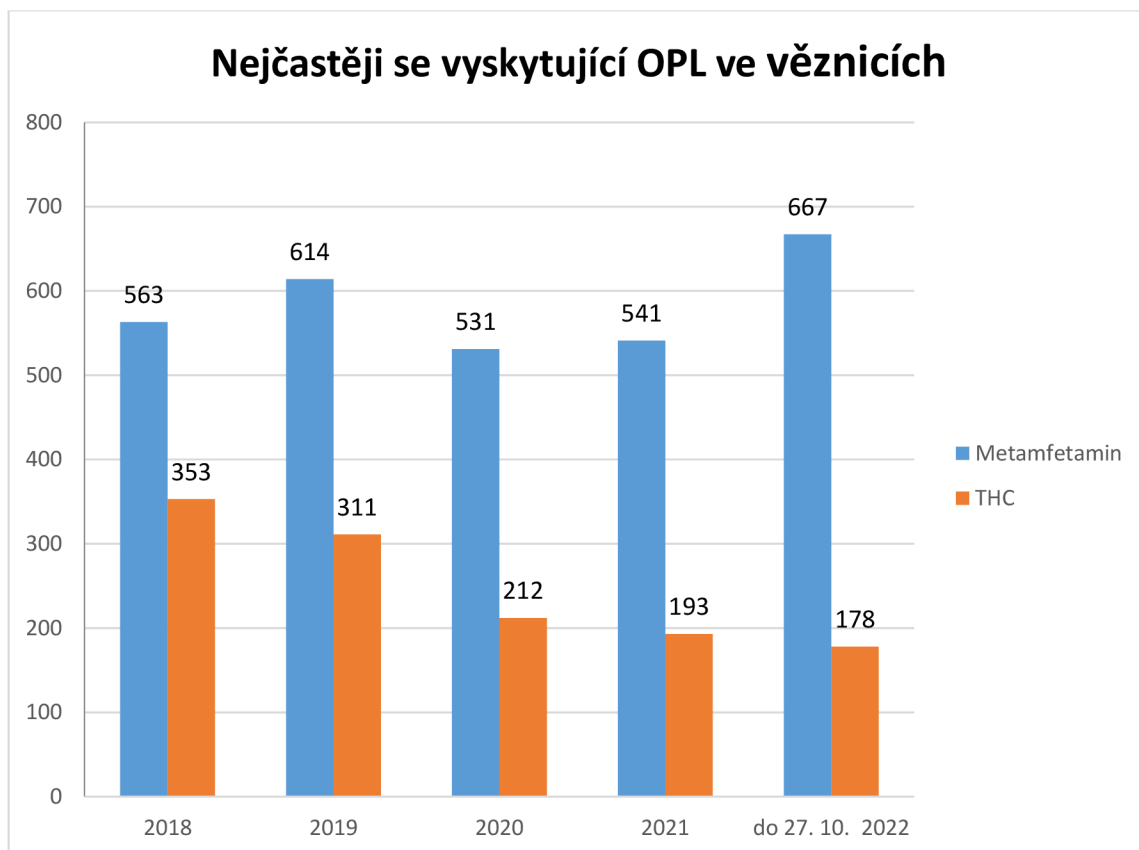

Zdroj: Graf podle dat Výroční zprávy ve věcech drog v ČR v roce 2019 a podle Zprávy o nelegálních drogách v ČR v roce 2021 sestavil autor diplomové práce.

⁹ MRAVČÍK Viktor. et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2021* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-274-6, s. 77-79. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/zprava-o-nelegalnich-drogach-v-ceske-republice-2021/>.

Jak již bylo uvedeno, nejčastěji se vyskytující OPL ve věznicích je Metamfetamin a THC. Za sledované období od 1. 1. 2018 do 27. 10. 2022 bylo provedeno ve věznicích celkem 2916 záchytů Metamfetaminu a 1747 záchytů THC.¹⁰

Graf 3 Nejčastěji se vyskytující OPL ve věznicích

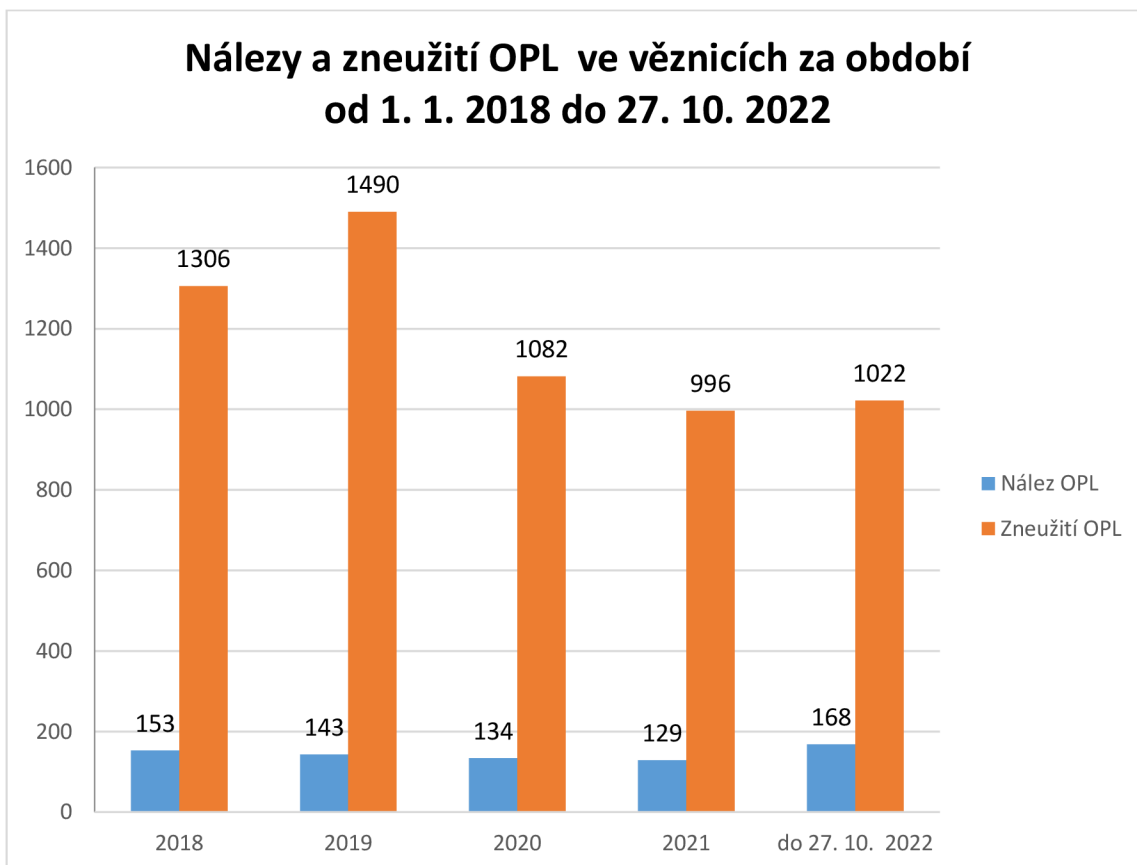

Zdroj: Graf podle interních dat Vězeňské služby České republiky sestavil autor diplomové práce.

Nález a zneužití návykových látek má v posledních letech vzrůstající tendenci. Omamné a psychotropní látky představují pro bezpečnost věznice vysoké riziko a jejich zneužívání je na vzestupu. Pro přehled (viz graf č. 4) je uveden vývoj nálezů a zneužití návykových látek ve věznicích v posledních pěti letech.

¹⁰ Interní statistika Vězeňské služby České republiky.

Graf 4 Nálezy a zneužití OPL ve věznicích za období od 1. 1. 2018 do 27. 10. 2022

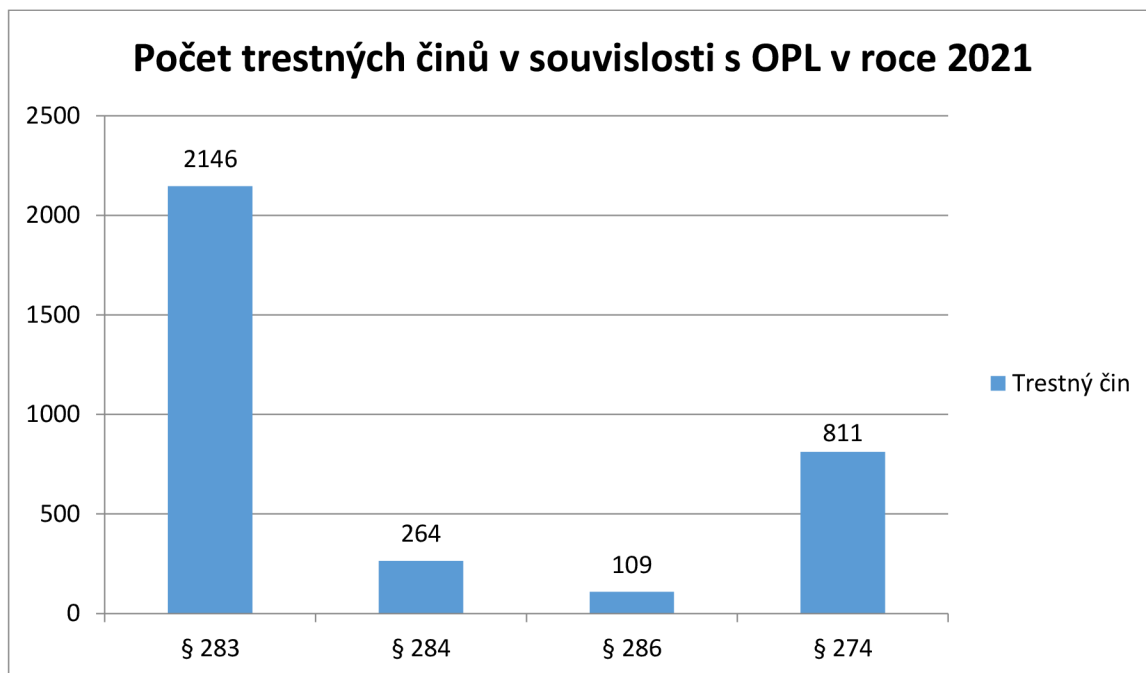
Zdroj: Graf podle interní statistiky Vězeňské služby České republiky sestavil autor diplomové práce.

S nalezením a zneužíváním OPL souvisí i druhá strana problému a tj. stíhání trestných činů spáchaných vězňenými osobami v souvislosti s OPL. Nejčastěji se dle zákona č. 40/2009 Sb.¹¹ (dále jen „trestní zákoník“) jedná o § 283 trestního zákoníku (neoprávněná výroba, dovoz, vývoz, zprostředkování, prodej nebo opatření omamných nebo psychotropních látek), § 284 trestního zákoníku (přechovávání omamných a psychotropních látek ve větším množství než malém), § 286 trestního zákoníku (výroba, opatrování sobě nebo jinému, přechovávání, omamných a psychotropních látek a jedů) a § 274 (ohrožení pod vlivem návykové látky).¹²

¹¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹² MĀSIAROVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2021*, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2021 [cit. 22. 02. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>.

Graf 5 Počet trestných činů v souvislosti s OPL v roce 2021

Zdroj: Graf podle dat Statistické ročenky Vězeňské služby České republiky za rok 2021 sestavil autor diplomové práce.

2.2 Druhy a charakteristika omamných a psychotropních látek vyskytujících se ve věznicích

V následujících kapitolách jsou stručně charakterizovány omamné a psychotropní látky, které se vyskytují ve věznicích.

2.2.1 Metamfetamin

Amfetaminy jsou syntetické stimulační drogy, které mají mnoho pozitivních i negativních účinků na lidský organismus. Pozitivně zlepšují náladu, rozptylují únavu a pocit hladu. V negativním smyslu na nich vzniká silná psychická a fyzická závislost, která vyvolává puzení zvyšovat dávky intoxikace, a to až do stádia tzv. toxické psychózy.¹³ Neznámějším derivátem amfetaminů je právě metamfetamin (pervitin). Vstupní složkou pro výrobu metamfetaminu je efedrin, který je nejčastěji získáván z různých léků, běžně dostupných v lékárnách.

¹³ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X, s. 29.

2.2.2 Buprenorfin

Buprenorfin je řazen mezi léky. Nejčastěji bývá používán jako analgetikum při středních nebo středně silných bolestech. Ve vězeňském prostředí bývá často dostupný z důvodu jeho užívání při substituční léčbě jako náhrada za metadon. Buprenorfin se váže na stejné receptory jak morfin a vyvolává i podobný efekt jak nízká dávka morfinu.¹⁴

2.2.3 Benzodiazepiny

Jedná se o léky, které člověka zklidní, způsobí mu klidný spánek nebo odstraňují úzkost. Léky nejvíce vyskytujícími se ve věznicích jsou nejčastěji Diazepam, Rivotril, Lexauron a Xanax. Benzodiazepiny bývají zneužívány buď jako hlavní droga (v takovém případě je alespoň ze začátku předepisuje lékař), nebo jako droga vedlejší, doplňková k hlavní droze, například k pervitinu, heroinu, Subutexu (to se pak většinou získává na černém trhu).¹⁵

2.2.4 THC

Konopné látky jsou schopné vyvolat podstatné změny ve vnímání reality, což bývá právem považováno za jejich největší nebezpečí. Mezi konopné látky, které se nejvíce vyskytují ve věznicích, je řazena marihuana a hašiš. Jako marihuana je označována droga, která je složena z usušených listů a vrchní okvětní části konopí s obsahem THC (tetrahydrocannabinol) nad 0,3 %.¹⁶ Odborníci zjistili, že ve šlechtěném konopí chybí účinná látka kanabidiol, která zajišťuje ochranu před psychickými poruchami vyvolanými účinky THC, proto jsou uživatelé marihuany více ohroženi např. schizofrenií.¹⁷ Hašiš je usušená pryskyřice z rostlin konopí,

¹⁴ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X, s. 45.

¹⁵ PREV-CENTRUM. *Benzodiazepiny* [online]. [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/benzodiazepiny/>.

¹⁶ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4, s. 46.

¹⁷ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4, s. 50.

nejčastěji se vykytuje v podobě kuliček o váze 24 gramů. Marihuana může obsahovat až 20 % THC, naproti tomu u hašiše může THC dosahovat až 60 %.¹⁸

2.2.5 Opiáty

Mezi drogy, které se ve věznici vyskytují, i když v řádech jednotek případů, patří drogy, které řadíme do skupiny opiátů. Jedná se například o morfin, kodein, metadon, či heroin. Obecně by se dalo říci, že se jedná o látky, které jsou charakteristické rychlým vznikem fyzické závislosti. Odvykací proces je často spojován s bolestí svalů a kloubů, pocením, slzením a průjmy.¹⁹ Ve věznici se můžeme setkat spíše s heroinem a metadonem, který se používá při odvykací léčbě právě od zmíněného heroinu.

¹⁸ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4, s. 51.

¹⁹ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4, s. 55.

3 Základní práva a povinnosti vězňených osob týkající se věcí uložených ve věznicí

Práva a povinnosti vězňených osob týkající se jejich věcí uložených ve věznicí jsou dána legislativní úpravou, a to především vnitřními předpisy Vězeňské služby ČR, kde je specifikováno, které věci smí mít vězňená osoba u sebe a které ne.²⁰

3.1 Povolené předměty

Dle ustanovení § 53 odst. 1 vyhlášky č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, obviněný smí mít u sebe v cele psací potřeby, korespondenci, písemnosti související s trestním řízením, které se jej týká, knihy, denní tisk a časopisy, digitální a jiné hry, právní předpisy, náboženskou literaturu, fotografie, kapesní nebo náramkové hodinky.²¹

Dle ustanovení § 4 odst. 2 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, si odsouzený může u sebe ponechat, v množství přiměřeném možností jejich uložení v poskytnuté skříňce: písemnosti související s trestním řízením a další úřední písemnosti, fotografie, dopisy, právní předpisy, vlastní knihy, časopisy a noviny. Odsouzený může mít u sebe též kapesní nebo náramkové hodinky, které neobsahují komunikační nebo záznamové zařízení, psací potřeby, elektrický holicí strojek, hrneček na nápoje, základní hygienické potřeby, ruční mlýnek na kávu, věci potřebné k vedení běžné korespondence a snubní prsten.²²

Věci, které obviněný nebo odsouzený nesmí mít u sebe, jsou uloženy do úschovy věznic.

Veškeré povolené věci, které má odsouzený u sebe, jsou zapsány v *Evidenční kartě věcí ponechaných odsouzeným*. Evidenční karta je uložena

²⁰ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

²¹ Vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby v posledním znění.

²² Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění.

v *Osobní kartě odsouzeného*. Zápisy v evidenční kartě provádí vychovatel oddělení výkonu trestu.²³

3.2 Nepovolené předměty

Vězněná osoba nesmí mít u sebe:

- *„veškeré nože, mimo příborových nožů s čepelí do 7 cm se zakulacenou špičkou, nůžky (s výjimkou nůžek v manikúře), veškeré druhy zbraní včetně napodobenin všech zbraní,*
- *struny, vlasce, lanka, provázky a provazy, kladky, závaží ke cvičení,*
- *různé tyče, činky, řetězy,*
- *injekční stříkačky, jehly a jiné předměty spojené s aplikací zakázaných látek,*
- *nářadí všeho druhu, lepidla a lepicí pásky,*
- *veškeré aerosolové rozprašovače, plynové bombičky pro náplň zapalovačů a jiné tlakové nádoby,*
- *kvasnice, kvásek, alkohol, všechny výrobky obsahující alkohol a omamné látky, včetně prostředků k jejich výrobě,*
- *civilní svršky, obuv a sportovní oblečení, které má odsouzený u sebe, aniž by byly zapsány v Evidenční kartě věcí ponechaných odsouzenému,*
- *různé kabely, dráty, nepovolené elektrospotřebiče a součástky k nim,*
- *léky, pokud nejsou předepsány lékařem a odsouzený nemá povolení k jejich držení a užívání,*
- *umělohmotné nádoby s výjimkou dvou kusů jídelních misek, nádobí s výjimkou jedné sklenice o obsahu menším než 0,5 l a jednoho hrnečku o obsahu menším než 0,25 l,*
- *finanční prostředky v hotovosti,*
- *mobilní telefon a jiné radiotelekomunikační zařízení,*
- *veškeré druhy tetovacích zařízení, tuže,*

²³ Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 01/2022, kterým se stanoví systém evidence povolených věcí, manipulace, prohlídky a vydávání radiových přijímačů odsouzeným a kterým se stanoví seznam věcí, které nesmí mít odsouzení u sebe ve věznicí v posledním znění, čl. 1 odst. 1.

- *různé druhy nahrávacích a záznamových zařízení, magnetické a digitální nosiče informací,*
- *další věci, které by svým množstvím nebo stavem narušovaly pořádek na celách a ložnicích,*
- *vnější zdroje k přijímačům vytvořené z napojených monočlánků,*
- *zrcadla, s výjimkou kapesních zrcátek,*
- *různé výrobky ze zájmových kroužků a aktivit odsouzených, které nejsou povoleny vedoucím oddělení výkonu trestu.“²⁴*

Odnětí věci

Nepovolenou věc, kterou má osoba ve výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu trestu, ve výkonu vazby anebo ve výkonu zabezpečovací detence je oprávněn odejmou příslušník VS ČR.²⁵

²⁴ Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 01/2022, *kterým se stanoví systém evidence povolených věcí, manipulace, prohlídky a vydávání radiových přijímačů odsouzeným a kterým se stanoví seznam věcí, které nesmí mít odsouzení u sebe ve věznici* v posledním znění, čl. 3.

²⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., *o Vězeňské a justiční stráž* České republiky v posledním znění, § 12 odst. 1.

4 Způsoby průniku omamných a psychotropních látek do věznic

Bezpečnostní prohlídce vstupujících osob, prohlídce zavazadel, korespondence a vozidel vjíždějících do střežených prostor věznice je věnována vysoká pozornost z důvodu předcházení mimořádných událostí.

V současnosti je nejrozšířenější průnik nepovolených látek a předmětů do věznice prostřednictvím odsouzených vracejících se z vnějších pracovišť. Zaměstnanost odsouzených zaměstnaných za finanční odměnu se pohybuje okolo 50 %²⁶, tudíž riziko průniku předmětů touto cestou vysoké. Zejména výskyt drog ve výkonu trestu odnětí svobody není ničím neobvyklým a nelze tomuto fenoménu zcela zabránit.

4.1 Vnější způsoby průniku

Nejčastějšími vnějšími zdroji průniku nepovolených předmětů do věznice jsou:

- návštěvy osob blízkých,
- pracoviště mimo věznici,
- korespondence,
- civilní pracovníci externích firem,
- vhazování předmětů do prostor věznice.²⁷

4.1.1 Návštěvy osob blízkých

Návštěvy osob blízkých jsou podrobně řešeny v § 19 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzený má právo přijímat návštěvy blízkých osob na dobu 3 hodin během jednoho kalendářního měsíce v místnostech k tomu určených. Přičemž jsou odsouzení povinni chovat se slušně a nesmějí odevzdávat nebo přijímat peníze, dopisy nebo jiné věci s výjimkou věcí

²⁶ *Vývoj zaměstnanosti vězňů, Vězeňská služba*, [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/aktualni-pocty-zamestnanych-veznu>

²⁷ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

povolených ředitelem věznice nebo jím pověřeným zaměstnancem Vězeňské služby.²⁸

Osoby uvedené na povolence k návštěvě jsou povinny se při vstupu do objektu věznice podrobit příslušným opatřením, jako je preventivní prohlídka pomocí detekčního rámu a současně prohlídka věcí za pomoci rentgenu zavazadel. Tato pravidla jsou striktně stanovena vnitřními předpisy Vězeňské služby ČR.

Před vstupem do kontrolního prostoru je vstupující osoba povinna se na požádání příslušníka oddělení vězeňské stráže prokázat dokladem totožnosti, dále je poučena o stanovených pravidlech chování při návštěvě. Osoba je vyzvána příslušníkem, že u ní bude provedena kontrola a je vyzvána k uložení případných nepovolených předmětů do odkládacích skříněk. V případě, že osoba odmítne nepovolené předměty uložit, neumožní se jí vstup do věznice. Kontrola osoby se provádí detekčním rámem, v případě pozitivních signálů detekčního rámu se provede dohledání ručním detektorem kovů, případně osobní prohlídce. Osobní prohlídku může vstupující osoba odmítnout. V případě odmítnutí nebude osobě umožněn vstup do střeženého objektu. Před vstupem do kontrolního prostoru vyzve příslušník osobu k odložení kovových předmětů, které má u sebe nebo na sobě. U těchto předmětů spolu se zavazadlem je provedena kontrola za využití rentgenu, případně ručním detektorem kovů anebo i vizuálně. Platí zde zásada, že příslušník do vnášených zavazadel nesáhá, ale o ukázání obsahu zavazadla vstupující osobu požádá.²⁹

Po odložení kovových předmětů provede příslušník kontrolu vstupující osoby detekčním rámem. V případě pozitivních signálů detekčního rámu je následně provedena kontrola pomocí ručního detektoru kovů.

V odůvodněných případech může příslušník vyzvat vstupující osobu k odložení kabátu a bot a provést jejich kontrolu za využití rentgenu zavazadel.

²⁸ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 19 odst. 1, 2, 7.

²⁹ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážii v posledním znění, § 99 odst.1, § 101 odst. 1, 2, 3, 5.

Jestliže je u kontrolované osoby nalezen nepovolený předmět, vyzve ji příslušník, aby si jej uložila do odkládací skříňky, a opakuje celý postup kontroly znovu.³⁰

Po dobu pohybu a pobytu v objektech věznice je osoba povinna uposlechnout a řídit se pokyny zaměstnanců věznice.³¹ Vstupující osoba musí být viditelně označena navštívenkou. Návštěvníkům v podnapilém stavu nebo pod vlivem návykových látek není vstup do věznice umožněn. Pokud vstupující osoba odmítne nepovolené předměty uložit do odkládacích skříněk, neumožní se jí vstup do věznice.³²

Přestože je tento proces příslušníky striktně dodržován, není vždy možné případům pronesení nepovolených předmětů do věznice zamezit. Osoby blízké se snaží nepovolené předměty a zakázané látky pronášet různým způsobem. Z tohoto důvodu je prováděn nepřetržitý dozor při návštěvách, aby nemohlo dojít k nedovolenému styku mezi návštěvou a odsouzeným či obviněným.

U obviněného nebo odsouzeného se před započítím a po skončení návštěvy provede osobní prohlídka, v případě podezření, že by mohl mít odsouzený nepovolený předmět u sebe, se u odsouzeného provede důkladná osobní prohlídka osobou stejného pohlaví.³³

³⁰ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážní v posledním znění, § 99 odst.1, § 101 odst. 1, 2, 3, 5.

³¹ MOTEJL, Otakar et al. *Sborník stanovisek veřejného ochránce práv Vězeňství*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2010. ISBN 978-80-7357-606-6, s. 125.

³² Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 06/2020, kterým se vydávají zásady vnitřní bezpečnosti Věznice Stráž pod Ralskem v posledním znění, čl. 3 odst. 8.

³³ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážní v posledním znění, § 94 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. d, § 96 odst. 1 písm. d.

Případová studie: (viz příloha č. 1, případová studie č. 1), (Obr. 1, Obr. 2). „Odsouzený se pokoušel pronést přes prohlídku po návštěvách nástavec na dětskou láhev s obsahem dvou plastových sáčků, z nichž jeden obsahoval neznámou rostlinnou sušinu a druhý neznámou bílou krystalickou látku.“³⁴

Obrázek 1 Nástavec na dětskou láhev [1]

Obrázek 2 Sáčky, které obsahovaly neznámé látky [2]

4.1.2 Pracoviště mimo věznici

Další cestou, odkud nepovolené předměty do věznice pronikají, jsou pracoviště mimo věznici. Pracoviště se rozlišují na pracoviště s volným pohybem mimo věznici; střežená pracoviště umístěná mimo prostory věznice, na kterých jsou k zabránění útěku nebo k zajištění bezpečnosti používány prostředky Vězeňské služby a justiční stráže ČR a střežení příslušníky Vězeňské služby ČR; nestřežená pracoviště mimo věznici, na kterých nejsou k zabránění útěku nebo zajištění bezpečnosti používány prostředky Vězeňské služby a justiční stráže ani střežení příslušníky Vězeňské služby. Na nestřežených pracovištích je určeným zaměstnancem zabezpečována kontrolní činnost, která však neprobíhá nepřetržitě.³⁵

³⁴ Vězeňská služba ČR – Oddělení prevence a stížností Věznice Stráž pod Ralskem, archiv VOPaS.

³⁵ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 45/2015, o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště v posledním znění, § 3 odst. 1 a, b, odst. 3, § 2 odst. 1 b.

„Odsouzení se zařazují do práce na základě rozhodnutí ředitele věznice, který zpravidla přihlédne k doporučení odborné komise, v souladu se zákonnými a vnitřními předpisy a s ohledem na informace uvedené v osobním spise odsouzeného, informace o chování a projevech odsouzeného po dobu výkonu trestu odnětí svobody, komplexní zprávu o odsouzeném, úroveň plnění programu zacházení, charakter spáchané trestné činnosti a možné rizikové faktory.“³⁶

Přestože odsouzený projde tímto procesem, není vždy zaručeno, že neselže. Okamžikem kdy se dostává mimo věznici, získává tak možnost dostat se k zakázaným věcem a látkám. Pokud odsouzený této příležitosti využije, ve většině případů odsouzený získává zakázané látky prostřednictvím nedovolených styků s civilními osobami. Po získání těchto věcí se následně snaží dostat tyto předměty dovnitř do věznice různými způsoby (viz příloha č. 1, případová studie č. 2), nejčastěji je ukrývají buď v ústavní brašně, v botách, oděvních svršcích nebo v tělních dutinách (Obr. 3, Obr. 4), předměty buď polykají anebo je uschovají v konečníku.³⁷

Obrázek 3 Balíček pronášený v tělních dutinách při návratu z pracoviště [3]

Obrázek 4 Zvážení balíčku – váha 5,50g [4]

³⁶ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 45/2015, o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště v posledním znění, část 4. § 14 odst. 1.

³⁷ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

Při návratu z pracoviště mimo věznici se provádí **prohlídka preventivní**, ta se provádí u všech odsouzených s využitím detekčního rámu, ručního detektoru kovů, rentgenu zavazadel a prohmatáním ústavních brašen. Prohlídkou musí projít odsouzený také před odjezdem nebo odchodem na pracoviště jak mimo věznici tak také uvnitř věznice. Při návratu z pracoviště se provádí prohlídka u všech vězněných osob. Tato prohlídka je zaměřená především na odhalení předmětů, kterými by mohla vězněná osoba ohrozit zdraví nebo život jiných osob. Provádí ji příslušník stejného pohlaví pečlivým prohmatáváním oděvních svršků, aniž by je odsouzený odkládal a kontrolou osobních věcí s využitím technických prostředků. Při prohlídce se používají ochranné rukavice.³⁸

Dalším druhem prohlídky je **důkladná osobní prohlídka**, která se provádí při příchodu nebo příjezdu vězněné osoby z pracoviště mimo věznici nebo pracoviště uvnitř věznice v místnosti určené pro prohlídky odsouzených. A to pouze existuje-li důvodné podezření, že vězněná osoba má u sebe nebezpečné předměty nebo nepovolené věci a nelze-li jejího účelu dosáhnout jiným opatřením. Proveďte se prohlídka těla, ústní dutiny, podpaží a chodidel. Následně prohlídka spodního prádla a oblasti genitálií a konečníku. Prohlídku provádí příslušník stejného pohlaví. Důkladná osobní prohlídka se provádí vždy tak, aby byla zachována lidská důstojnost prohlížené vězněné osoby.³⁹

4.1.3 Korespondence

Prostřednictvím korespondence je možný průnik jak zakázaných předmětů, tak také drog nebo léků. Tyto zakázané látky ukrývá odesílatel do hřbetů knížek, do tužek nebo také do obalů od kosmetických přípravků. (Viz příloha č. 1, případová studie č. 3). Zejména syké látky, které nejsou vidět při prohlídce RTG. Odesílatel je umístí například po malém množství do prázdných dopisních obálek.

³⁸ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážní v posledním znění, § 96 odst. 1 písm. g, h, odst. 3.

³⁹ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážní v posledním znění, § 94 odst. 1, 2, 3 písm. g, § 95 odst. 1, 2, 3, 4, 5.

Kontrolu korespondence obviněných upravuje zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, § 13 stanovuje, že korespondence obviněných podléhá kontrole, která zahrnuje seznámení se s obsahem písemností. Avšak kontrola korespondence mezi obviněným a jeho obhájcem, advokátem nebo státními orgány ČR je nepřípustná. Pro odsouzené je toto ustanovení zakotveno v zákoně č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v § 17. Dále je tato problematika řešena vnitřními předpisy věznice.

Pošta ve všech svých podobách, je odsouzenému velmi přísně kontrolována. Například ve Věznici Stráž pod Ralskem řeší kontrolu korespondence Pokyn ředitele věznice č. 1/2019, kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem.

Kontrolu poštovních zásilek provádí zaměstnankyně podatelny a příslušníci VS ČR:

- Korespondence pro odsouzené je při převozu do věznice vykládána v prostoru detekčního rentgenového přístroje, dále příslušník provádějící kontrolu poštovní zásilky vizuálně a pohmatem zkontroluje, pokud nic nezjistí, zásilku následně zkontroluje v detekčním rentgenovém přístroji.
- Po kontrole jsou balíky a objemné listovní zásilky odneseny na podatelnu věznice, listovní zásilky příslušník zkontroluje prosvícením (Obr. 5). Po kontrole jsou odneseny na podatelnu věznice, kde se tyto zásilky třídí.

Obrázek 5 *Kontrola korespondence [5]*

- V případě podezření na nebezpečný nebo neznámý předmět v zásilce, je kontrolující příslušník povinen označit zásilku červeným vykřičníkem, následně je zásilce při kontrole věnována zvýšená pozornost.
- Každý zaměstnanec věznice je při manipulaci s převzatou poštovní zásilkou (otevírání, kontrolování a předávání vězněným osobám) povinen dbát nutné opatrnosti a sledovat znaky podezřelosti poštovních zásilek (jsou jimi například mastné nebo špinavé skvrny, zásilky pokryté krystaly nebo se zvláštním pachem, velká hmotnost vzhledem k velikosti a druhu zásilky, pevné předměty, které lze nahmatat v obálce, zásilky nápadně přelepené lepenkou, velké množství balícího materiálu, pohyb předmětů uvnitř zásilky, které zřejmě obsahují kapalinu, apod.).⁴⁰

V případě, že zaměstnanec nabude dojmu, že zásilka je podezřelá, přestane ihned se zásilkou manipulovat, zajistí, aby s ní nemohla manipulovat další osoba, použije ochranné pomůcky a vše ohlásí svému nadřízenému a vedoucímu oddělení vězeňské stráže.⁴¹

Po oznámení zásilku zkontroluje vedoucí oddělení vězeňské stráže nebo jeho zástupce, který vyhodnotí, zda je možné zásilku otevřít. Pokud ano, bude přenesena do určené, k tomu vybavené místnosti a rozhodne o dalším postupu. Pokud by bylo vyhodnoceno, že zásilku nebude možné z bezpečnostních důvodů otevřít, bude uložena do kontejneru s těsným uzávěrem a následně bude vyrozuměna Policie České republiky nebo Hasičský záchranný sbor. Podle druhu látky se zajistí, aby se k místu do příjezdu Hasičského záchranného sboru nedostaly další osoby.⁴²

⁴⁰ Pokyn ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 1/2019, *kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem* v posledním znění, čl. 2 odst. 3, čl. 3 odst. 1.

⁴¹ Pokyn ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 1/2019, *kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem* v posledním znění, čl. 2 odst. 3, čl. 3 odst. 1.

⁴² Pokyn ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 1/2019, *kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem* v posledním znění, čl. 4 odst. 1.

Pokud zásilky nevykazují znaky podezřelosti, jsou dále přeneseny na podatelnu věznice, kde jsou zaevidovány a po zatřídění jsou vydávány stanoveným způsobem.⁴³

Ve věznici je ke kontrole balíků využíván také speciálně vycvičený protidrogový pes. V mnoha případech touto kontrolou byly drogy v korespondenci odhaleny.

4.1.4 Civilní pracovníci externích firem

Tento způsob průniku zakázaných látek není častý, ale také není zcela vyloučený. Civilní pracovníci externích firem docházejí do věznice na vnitřní pracoviště, zajišťují zásobování nebo práce ve věznici.

I u těchto osob je prováděna prohlídka při vstupu do objektu věznice ve stejném režimu jako u návštěv, a to za pomoci rentgenu zavazadel a detekčního rámu. Dále v případě vjezdu do prostor věznice vozidlem je prováděna prohlídka dopravních prostředků a zařízení, které potřebují pro svou práci. Kontrolu dopravních prostředků při vjezdu do věznice provádí příslušník oddělení vězeňské stráže za pomoci ručního detektoru kovů a detekčního zrcadla pro kontrolu podvozků vozidel. Po provedené kontrole vjíždí vozidlo za doprovodu příslušníka do prostor věznice, kde se na určeném místě vykládá příslušný materiál, který je kontrolován fyzicky příslušníkem a za pomoci ručního detektoru kovů, zrcátek, ručních svítilen, poklepovými tyčemi atd.⁴⁴

Po ukončení nakládky, vykládky a prohlídky materiálu se provádí preventivní osobní prohlídka odsouzených, kteří byli u těchto činností přítomni.

⁴³ Pokyn ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 1/2019, *kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem v posledním znění, čl. 2 odst. 3, čl. 3 odst. 1.*

⁴⁴ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice.* Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

Před odjezdem vozidla z věznice musí být vozidlo vždy podrobena kontrole detektorem tepové frekvence,⁴⁵ tato činnost se provádí z důvodu eliminace možnosti útěku vězněné osoby.

4.1.5 Vhazování předmětů do prostor věznice

Některé věznice již mají přijata opatření k zamezení tohoto průniku a tím se riziko vhození těchto předmětů snížilo. Problémem pro odsouzené v případě zvolení tohoto způsobu je naplánování způsobu a času vhozu. S rozvojem technologií by se mohly návykové látky do věznice dostat také pomocí bezpilotních prostředků (dronů).

Přijatá opatření:

- Kontrola korespondence a sledování telefonních hovorů,
- údržba a vyčistění prostor v okolí věznice,
- umístění čidel a halogenového osvětlení podél areálu věznice,
- instalování doplňkových mříží s hustějším mřížováním,
- rozmístění sítí ve venkovních prostorech v místech, kde se sdružují odsouzení.

4.2 Vnitřní způsoby průniku nepovolených předmětů do věznic

Nejčastějšími vnitřními zdroji nepovolených předmětů ve věznici jsou:

- průnik prostřednictvím zaměstnanců věznice,
- příprava a výroba zakázaných látek a předmětů ve věznici.⁴⁶

⁴⁵ Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 06/2020, *kterým se vydávají zásady vnitřní bezpečnosti Věznice Stráž pod Ralskem* v posledním znění, čl. 38 odst. 2, písm. j, k.

⁴⁶ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

4.2.1 Zaměstnanci věznice

„Všichni zaměstnanci jsou seznámeni s normami upravujícími jejich práci či službu, co v prostorách věznice smí a nesmí, a dále jsou poučeni, jak se mají ve vztahu k vězněným osobám.“⁴⁷

Zaměstnanci jsou při vstupu do objektů věznice povinni předložit průkaz občanského zaměstnance, v případě příslušníků, služební průkaz příslušníka.⁴⁸ Dále předloží zavazadla ke kontrole obsahu. Kontrola je prováděna za využití rentgenu zavazadel, detekčního rámu a ručního detektoru kovů. Na požádání příslušníka oddělení vězeňské stráže, se ve výjimečných případech, podrobit osobní prohlídce. Veškeré předměty, které není dovoleno vnášet do věznice, jsou zaměstnanci povinni před provedením kontroly odevzdat do odkládacích skříněk, zejména střelné zbraně, chladné zbraně, prostředky určené k osobní obraně, mobilní telefony, výpočetní techniku, veškerá záznamová zařízení a média. Při odchodu z věznice jsou zaměstnanci povinni na požádání předložit zavazadlo.⁴⁹

4.2.2 Příprava a výroba zakázaných látek ve věznici

Odsouzení se často snaží zakázané látky nebo předměty vyrobit. Nejčastější formou vyrobené zakázané látky je alkohol, tzv. kvak, který odsouzení vyrábějí z chleba a kvasnic. Kvasnice odsouzení mohou získat na pracovišti mimo věznici, které se následně snaží pronést do vnitřních prostor věznice.⁵⁰

„Tzv. kvak si odsouzení připravují v různých nádobách (kbelíky, kanistry). Nádoby ukrývají na toaletách, umývárkách nebo pokojích, nejčastěji u topných těles, z důvodu potřeby určité teploty pro podpoření procesu kvašení. K zamaskování pachu, který vzniká prostřednictvím kvašení, používají

⁴⁷ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

⁴⁸ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráž v posledním znění, § 105, 106.

⁴⁹ Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 6/2020, kterým se vydávají zásady vnitřní bezpečnosti Věznice Stráž pod Ralskem v posledním znění, čl. 3 odst. 8, 10.

⁵⁰ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

odsouzení často nádobu s roztokem vody a čisticích prostředků, přes které filtrují zápach za pomoci hadice vyvedené z kbelíku. Tyto nádoby s tzv. kvakem jsou nalezeny při mimořádných prohlídkách nebo je odsouzení při započetí prohlídky v rychlosti vylévají z okna.“⁵¹

Zakázané látky si často odsouzení opatřují směnou nebo nelegálním získáním léků od jiných odsouzených, které mají předepsány od lékaře. Odsouzení si takto často opatřují Tramadol.

⁵¹ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

5 Činnosti VS ČR a technické prostředky využívané k zamezení průniku omamných a psychotropních látek do věznic

*„K zamezení průniku omamných a psychotropních látek do věznic vyvíjí Vězeňská služba ČR značné úsilí. K činnostem zaměřeným na zamezení průniku těchto látek patří především prohlídky, a to generální, dílčí, technické, osobní, prohlídky věcí a zavazadel a prohlídky speciální. Dále Vězeňská služba ČR využívá speciálně vycvičených protidrogových služebních psů a technických prostředků.“*⁵² Mimo jiné Vězeňská služba ČR provádí dechové zkoušky a testování vězněných osob na zneužívání návykových látek.

5.1 Prohlídky

V zákoně č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky je stanoveno, že příslušník je oprávněn provést u osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody osobní prohlídku a prohlídku jejích věcí, prohlídku těla, snímání daktyloskopických otisků a pořizování obrazových záznamů, popřípadě nařídit, aby se tato osoba podrobila lékařské prohlídce.

*„Lékařskou prohlídku provádí pouze lékař. Osobní prohlídku a prohlídku těla provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař.“*⁵³

Prohlídky mají především preventivní charakter a jejich účelem je mimo jiné také:

- Zabránit vězněným osobám v pronášení, zhotovení nebo držení předmětů, kterými by mohla být ohrožena bezpečnost osob.
- Zabránit, aby vězněné osoby přenášely, přechovávaly nebo vyráběly alkohol a návykové látky (viz příloha č. 1, případová studie č. 4).⁵⁴

⁵² PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznic*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

⁵³ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky v posledním znění, § 11 odst. 1, 2.

⁵⁴ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážci v posledním znění, § 88 písm. d), e).

„Podle účelu se prohlídky rozdělují na:

- generální,
- dílčí,
- technické,
- osobní,
- prohlídky věcí a zavazadel,
- speciální“.⁵⁵

5.1.1 Generální prohlídka

Při této prohlídce je prohlédnut celý objekt věznice. Součástí generální prohlídky je vždy osobní prohlídka všech vězňených osob v prohlížené části.⁵⁶ Při této prohlídce se využívá detektorů kovů, služebních psů, zrcadel, svítilen apod.

5.1.2 Dílčí prohlídka

Dílčí prohlídka se provádí nepravidelně, bez přítomnosti vězňených osob, vyjma prohlídky osobních věcí a zavazadel vězňených osob a to v intervalech tak, aby byly prohlédnuty všechny prostory věznice.⁵⁷

5.1.3 Technická prohlídka

Technická prohlídka se provádí v celách sběrného střediska a pomocných středisek, v eskortních místnostech soudů včetně cel a v eskortních vozidlech za nepřítomnosti vězňených osob. Při provádění prohlídky osobních věcí a zavazadel vězňených osob na cele nebo ložnici, musí být prohlídce přítomna vždy jedna z ubytovaných vězňených osob, popřípadě jiná vězňená osoba. V rámci technické prohlídky se u vězňených osob provede vždy preventivní osobní prohlídka, případně důkladná osobní prohlídka.⁵⁸ K provádění

⁵⁵ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 89 odst. 1.

⁵⁶ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 89 odst. 3.

⁵⁷ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 90 odst. 1, 2.

⁵⁸ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 91 odst. 1, 2, § 92 odst. 1.

technických prohlídek se používají zejména železné tyče, detektory kovů, zrcátka, endoskop, svítilny, protiprořezové rukavice a další prostředky.⁵⁹

5.1.4 Osobní prohlídky a prohlídka věcí a zavazadel

V případě prohlídky vězňených osob se osobní prohlídkou a prohlídkou věcí a zavazadel se rozumějí:

- důkladná osobní prohlídka,
- preventivní osobní prohlídka,
- prohlídka těla,

Dále je to prohlídka ostatních osob vstupujících do střeženého objektu nebo osob v něm se nacházejících.⁶⁰

5.1.5 Speciální prohlídka

Speciální prohlídka je prováděna za pomoci služebních psů a je zaměřena na odhalování výroby, držení a šíření návykových látek. (Obr. 6, Obr. 7).⁶¹

Obrázek 7 Místo nálezu OPL na ubytovně odsouzených při speciální prohlídce [6]

Obrázek 6 Detail nálezu s obsahem rostlinné sušiny [7]

⁵⁹ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 92, odst. 3.

⁶⁰ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 93 písm. a), b).

⁶¹ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži v posledním znění, § 89 odst. 6.

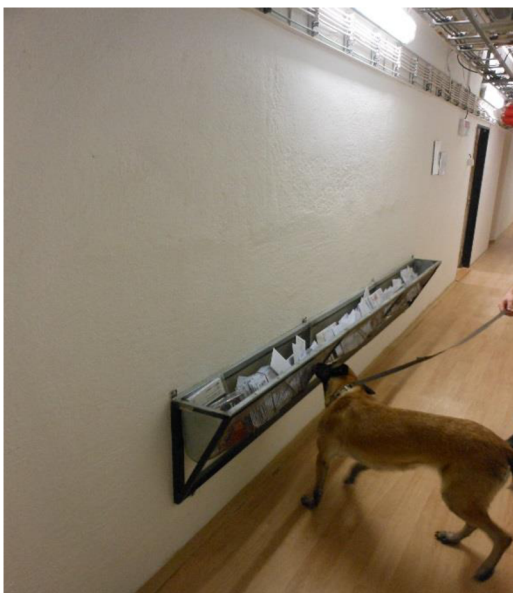
5.2 Služební psi

Služební pes je mimo jiné využíván také jako detekční prostředek s cílem zamezit vězněným osobám v kontaktu s omamnými a psychotropními látkami.

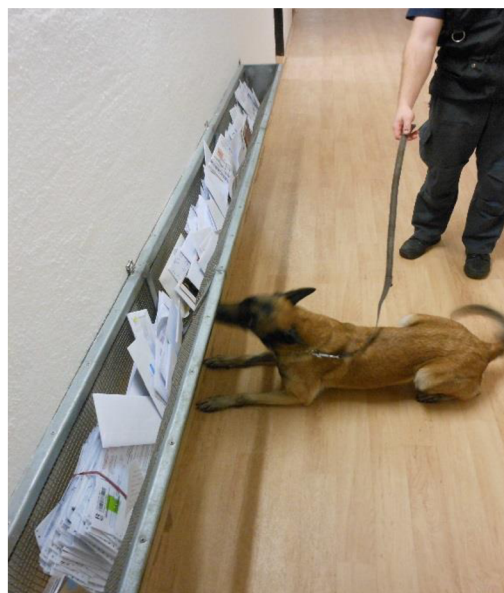
Protidrogoví psi se ve věznicích využívají zejména při prohlídkách:

- zavazadel a balíků u osob vstupujících do věznice za účelem návštěv vězněných osob,
- motorových vozidel,
- místností a prostor využívaných vězněnými osobami,
- dílen, pracovišť, skladů,
- korespondence (Obr. 8, Obr. 9),
- venkovních prostor,
- věcí vězněných osob.

Protidrogový pes je určen k vyhledávání a odhalování výroby, držení a šíření nepovolených látek a předmětů. Tito speciální služební psi jsou ve věznici nasazeni při provádění speciálních prohlídek.

Obrázek 8 Prohledávání zásilek protidrogovým psem na přítomnost OPL [8]

Obrázek 9 Označení pozitivního nálezu zalehnutím [9]

Vězeňská služba při výcviku všech kategorií psů a využívání služební kynologie spolupracuje s Armádou ČR, Policií ČR a Celní správou ČR.

5.2.1 Výcvik služebních psů na vyhledávání omamných a psychotropních látek

V souvislosti se služební kynologií spolu bezpečnostní sbory mezirezortně spolupracují na velmi vysoké úrovni.

K výcviku na vyhledávání omamných a psychotropních látek jsou využíváni psi specialisté, do této skupiny pes přechází po získání praxe a na základě svých schopností.

Psovod musí mít ohledně problematiky omamných a psychotropních látek základní vědomosti, měl by znát jejich druhy a jaké prekursory se k jejich přípravě používají. K výcviku všech psů specializovaných na vyhledávání OPL se využívají zapůjčené vzorky z centrálního skladu Policie ČR (pochází ze záchytů drog, které byly již určeny k likvidaci). K výcviku služebních psů jsou využívány látky co nejčistší, aby se pes nenaučil detekovat špatné látky. Pokud se vyskytne nová droga, musí být nejprve zabavena, aby mohla být následně využita k výcviku psa.

Značení nálezu drogy:

- **aktivní:** kousání, škrábání, štěkání, apod.
- **pasivní:** značení polohou – sednutí, lehnutí, apod.

Pasivní značení pomalu vytlačuje aktivní, to není žádoucí z důvodu možného poškození prohledávaného objektu.

Výcviková střediska služební kynologie:

Policie ČR

Býchory, Dobrotice, Plzeň – Bílá Hora.⁶²

Vězeňská služba ČR

Jiřice (hlavní výcvikové středisko), Rapotice, Kynšperk nad Ohří.⁶³

⁶² *Odbor služební kynologie a hipologie*, [online]. Policie České republiky, 2023 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.

⁶³ *Otevření nového výcvikového střediska služební kynologie ve Věznici Rapotice*, [online]. Věznice Rapotice, 2022 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-rapotice/clanky/detail/otevreni-noveho-vycvikoveho-strediska-sluzebni-kynologie-ve-veznici-rapotice>.

Celní správa ČR

Heřmanice u Frýdlantu (mezinárodní středisko).⁶⁴

Armáda ČR

Chotyně.⁶⁵

5.2.2 Specifika a rozdíly výcviku služebních psů - specialistů u jednotlivých bezpečnostních sborů

Metodika výcviku protidrogových služebních psů specialistů se u jednotlivých bezpečnostních sborů z kynologického hlediska neliší. Rozdíl je pouze v následném využití psů na základě zařazení psovoda u konkrétního bezpečnostního sboru a jeho působnosti. Všichni psi při výcviku dokáží odhalit jak malé, tak velké množství látky.

Vězeňská služba ČR

Specializace na malé množství látky. Služební pes u Vězeňské služby ČR je cvičen na vyhledávání základních látek: marihuana, hašiš, kokain, pervitin, extáze a heroin) a jejich prekursorů. Předpokládá se, že zakázaná látka se do věznice nedostane ve velkém množství, tudíž je zde kladen důraz na perfekcionismus (látka bývá ukryta například pod poštovní známkou, v záhybech dopisů, tubách apod.). Psovod musí znát nejčastější místa úkrytu zakázaných látek.

Policie ČR

Specializace na malé i velké množství látky, z důvodu široké působnosti a různorodosti práce (využití při domovních prohlídkách, prohlídkách aut apod.). Pes je cvičen na vyhledávání základních látek (marihuana, hašiš, kokain, pervitin, extáze, heroin a efedrin) a jejich prekursorů, a dále v případě potřeby se psi učí detekovat látky nové.

⁶⁴ *Výcvikové zařízení služební kynologie*, [online]. Celní správa České republiky, 2022 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

⁶⁵ *Centrum vojenské kynologie – Chotyně*, [online]. Zdravotnictví.army.cz, 2023 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://zdravotnictvi.army.cz/centrum-vojenske-kynologie-chotyne>

Celní správa ČR

Specializace na velké množství látky. Služební pes je cvičen na vyhledávání základních látek (marihuana, hašiš, kokain, pervitin, extáze, heroin a efedrin) a jejich prekursorů, a dále v případě potřeby se psi učí detekovat látky nové. Při vyhledávání se nezachází do detailu, je zde předpoklad, že zakázaná látka se bude nacházet ve větším množství (pes vyhledá epicentrum, kde je látka ukrytá). Psi u Celní správy ČR musí často prohledat velké množství objektů, nemohou dělat detailní práci z hlediska náročnosti, pes vydrží pracovat efektivně cca 20 min.).

5.3 Detekční prostředky

Detekční prostředky snižují riziko průniku nepovolených a nebezpečných předmětů. Jedná se především o různé druhy detektorů kovů, rentgenů zavazadel a prostředků pro kontrolu vozidel a těžce přístupných míst.

5.3.1 Prostředky pro kontrolu zavazadel a korespondence

Ke kontrole zavazadel a korespondence Vězeňská služba ČR využívá zejména:

- pásové rentgeny,
- ruční detektory kovů.

Pásové rentgeny

Pásové rentgeny slouží ke kontrole zavazadel, případně oděvních svršků zaměstnanců a ostatních osob vstupujících do věznice, dále slouží ke kontrole korespondence, výrobků a materiálu dováženého do věznice. Dále jsou rentgeny zavazadel využívány na vedlejších vstupech do věznice, na vstupech na vnitřní pracoviště odsouzených a v prohlídkových místnostech, kde se využívají ke kontrole věcí vězněných osob. Počty těchto prostředků záleží na specifických podmínkách jednotlivých věznic.

„V rentgenech se předměty pohybují po dopravníkovém pásu skrz tunel. Zdroj rentgenového záření a detekční část se nacházejí po stranách tunelu. Zdroj většinou ozařuje kontrolovaný objekt v tunelu v tenké rovině kolmé na pohyb dopravníkového pásu a detekční část tvoří pruh na protilehlé straně.“⁶⁶

„Detekční část ve většině rentgenů převádí dopadající rentgenové záření na elektrické signály. Z nich se pak po příslušném, různě složitém elektronickém zpracování vytváří klasický televizní obraz.“⁶⁷ Vzniklý obraz snímaného předmětu se přenáší na obrazovku, kterou sleduje speciálně vyškolený personál Vězeňské služby ČR a vyhodnocuje, zda se v kontrolovaném zavazadle či zásilce nenachází nepovolený předmět.

V současné době věznice využívají celkem 118 ks rentgenů zavazadel a věcí.⁶⁸ Pro potřeby justičních objektů využívala Vězeňská služba ČR 108 ks rentgenů zavazadel a věcí.⁶⁹

5.3.2 Prostředky pro kontrolu vozidel a těžce přístupných míst a jiných prostor

Kontrola vozidel je prováděna z důvodu rizika průniku zakázaných látek a předmětů, ale také neoprávněného vniknutí civilní osoby do objektů Vězeňské služby ČR či útěku vězněné osoby.

Ke kontrole vozidel a těžce přístupných míst a jiných prostor Vězeňská služba ČR využívá zejména:

- detektory tepové frekvence (33 ks),
- detektory mobilních telefonů Mobifinder (132 ks),
- magnetostatické detektory (8 ks).

Pro kontrolu vozidel na přítomnost zakázaných látek se využívají:

- mobilní skenery podvozků vozidel,
- ruční zrcadla a zrcátka.⁷⁰

⁶⁶ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 94.

⁶⁷ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 97.

⁶⁸ Vězeňská služba České republiky.

⁶⁹ Vězeňská služba České republiky.

Skenery podvozků vozidel

U tohoto typu je princip podobný počítačovým skenerům s tím, že v tomto případě se pohybuje automobil a skenovací lišta zůstává na místě. Podvozek automobilu si tak může obsluha zařízení prohlédnout na monitoru.⁷¹ V současnosti Vězeňská služba ČR disponuje 50 ks mobilních skenerů podvozků vozidel.⁷²

Ruční zrcadla a zrcátka

Ruční zrcadla se používají především ke kontrole spodních, nepřístupných částí motorových vozidel. Skládají se ze tří částí a z vlastního zrcadla, teleskopické rukojeti a bateriemi napájeným světelným zdrojem.⁷³

5.3.3 Prostředky pro kontrolu osob

Technicky ani organizačně nejde každou osobu zkontrolovat bez použití technických prostředků. Pro tyto účely je vyvinuta celá řada těchto prostředků, kterými jsou detektory pro vstupní a výstupní prohlídku osob.⁷⁴

„Všechny tyto detektory kovů využívají vlastního budícího magnetického pole. Jejich základem jsou cívky schopné vytvářet v prostoru kontroly budící časově proměnné magnetické pole a snímat magnetické pole z tohoto prostoru, v případě přítomnosti kovů různě proměnné. Detektory kovů registrují nejen feromagnetické kovy (magnetická ocel), ale i neferomagnetické kovy (hliník, nemagnetická ocel, zlato) a jsou schopny registrovat i tvrdá feromagnetika (trvalé magnety).

⁷⁰ Vězeňská služba České republiky.

⁷¹ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 132.

⁷² Vězeňská služba České republiky.

⁷³ TUREČEK, Jaroslav. *Technické prostředky bezpečnostních služeb II: detektory pro bezpečnostní prohlídku osob, zavazadel a zásilek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. ISBN 80-85981-81-5, s. 74.

⁷⁴ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 83.

Pro jejich detekci využívají tři základních fyzikálních principů:

- *neferomagnetické kovy detekují na základě indukce vířivých proudů v tomto vodiči,*
- *feromagnetické kovy detekují na základě změn orientací magnetických domén v této látce,*
- *tvrdá feromagnetika jsou detekována pouze relativním pohybem magnetu vůči cívice.“⁷⁵*

Ke kontrole osob Vězeňská služba ČR využívá zejména:

- průchozí rámové detektory kovů,
- ruční detektory kovů,
- detektory kovů v tělních dutinách.

Průchozí (rámový) detektor kovů

Obrázek 10 Průchozí detektor kovů zn. Garret [10]

Detekční rám (Obr. 10) slouží ve věznicích pro vyhledávání nebezpečných a nepovolených předmětů, a to především střelných zbraní, chladných zbraní a komunikačních a záznamových zařízení u osob vstupujících do střeženého objektu. Při vyhledávání omamných a psychotropních látek lze průchozí detektor kovů využít v případě, že osoba přechovává zakázanou látku například v kovovém obalu.

Detekční rámy jsou ve věznicích nastaveny na nejvyšší citlivost, z tohoto důvodu hlásí často zvukovým signálem falešné poplachy, osoby si musí pak

⁷⁵ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 86.

předměty nebo svršky odložit a nechat zkontrolovat prostřednictvím rentgenu zavazadel, Popřípadě se předmět dohledá ručním detektorem kovů.

V současnosti mají věznice k dispozici celkem 217 ks rámových detektorů pro kontrolu osob.⁷⁶, které jsou využívány na vstupech a vjezdech do věznic za účelem kontroly zaměstnanců a ostatních osob vstupujících do věznic. Dále se využívají ke kontrole vězněných osob zařazených na pracoviště, a to na vstupech do věznice a v prohlídkových místnostech.

Pro potřeby justičních objektů využívala Vězeňská služba ČR 134 ks rámových detektorů.⁷⁷

Ruční detektor kovů

Ruční detektor kovů (Obr. 11) se ve věznicích využívá především pro vyhledávání kovových zbraní a komunikačních a záznamových zařízení. Využívají se často v případě pozitivní detekce rámového detektoru kovů nebo při vyhledávání v těžko přístupných místech, při prohlídce materiálu nebo potravin dovážených do věznice.

V současné době disponují věznice celkem 1725 ks ručních detektorů kovů. Pro potřeby justičních objektů využívala Vězeňská služba celkem 404 ks ručních detektorů kovů (z toho je 236 ks v majetku Vězeňské služby ČR).⁷⁸

Obrázek 11 Ruční detektor kovů zn. Garrett [11]

⁷⁶ Vězeňská služba České republiky.

⁷⁷ Vězeňská služba České republiky.

⁷⁸ Vězeňská služba České republiky.

Detektor kovů v tělních dutinách

„Detektor kovů v tělních dutinách neboli detekční křeslo slouží k detekci malých kovových objektů ukrytých v tělních dutinách, konkrétně orálních, análních a vaginálních. Anténní soustava pro kontrolu análních a vaginálních tělních dutin bývá zamontována v robustním dřevěném křesle, anténní soustava pro kontrolu ústní dutiny je v krytu na držáku namontovaném na straně opěradla křesla.“⁷⁹

Tímto přístrojem lze provést důslednější kontrolu, než by tomu bylo pouze s průchozími a ručními detektory kovů.

V současnosti je ve věznicích k dispozici 34 ks detekčních křesel⁸⁰, která jsou využívána především ke kontrole tělních dutin. A to především při kontrole vězněných osob vracejících se z pracovišť.

5.3.4 Prostředky orientační detekce

Využívají se v případech nálezů podezřelých předmětů ke zjištění, zda tyto předměty obsahují omamné či psychotropní látky. Vězeňská služba za tímto účelem používá Soupravu NIK Test (Narcotics Identification systém), která umožňuje během několika minut provést orientační detekci podezřelé látky. Systémem NIK lze identifikovat více než 15 nejčastěji zneužívaných látek a substancí. Testovací souprava obsahuje systematickou řadu testů, jimiž lze vylučovací metodou určit zkoumanou látku procesem nazvaným kolorimetrie – zabarvení vzniklé smíšením dvou známých látek (Obr. 12). Nevýhodou této metody je její destruktivní metoda, kdy množství látky použité k detekci je znehodnoceno. Řada pověřených orgánů od této metody upouští z důvodu, že množství nalézaných látek bývají velmi malá.

⁷⁹ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 93.

⁸⁰ Vězeňská služba České republiky.

Nález zasílají tak přímo na specializované pracoviště Policie České republiky (Odbor kriminalistické techniky a expertíz).⁸¹

Obrázek 12 Orientační chemická detekce pomocí sady NIK-U - pozitivní reakce[12]

⁸¹ NOVÝ, Matěj. *Drogy jako rizikový faktor násilí mezi vězni v českých věznicích*. Praha, 20. 2. 2020. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Mjr. Mgr. Ondřej KOLÁŘ.

6 Testování vězňů na zneužití omamných a psychotropních látek

Monitoring drog je ve věznicích účinnou metodou při zjišťování přítomnosti návykových látek u odsouzených, provádí se cíleně či namátkově. Monitoringem drog rozumíme laboratorní sledování přítomnosti drog v moči.⁸²

Povinnost podrobit se opatřením, která jsou nezbytná k potlačení výroby, držení nebo zneužívání návykových látek a jedů ve věznicích, a povinnost podrobit se vyšetření ke zjištění, zda odsouzený užil návykovou látku a v případě, že se prokáže přítomnost návykové látky, uhradit náklady na toto vyšetření, stanovuje § 28 odst. 2 písm. g), písm. n) zák. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody. Dále ustanovení § 28 odst. 3 písm. b) zakazuje odsouzenému, mimo jiné vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky.

6.1 Testování osob při nástupu do výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody

U všech obviněných nastupujících do výkonu vazby a u odsouzených nastupujících do výkonu trestu odnětí svobody s délkou vyšší než 4 měsíce se provádí v rámci vstupní lékařské prohlídky plošné testování na přítomnost návykových látek včetně alkoholu. V rámci vstupní prohlídky se lékař mimo jiné zaměřuje také na zevní známky možného užívání drog. Nálezy pak zaznamenává do Průvodního zdravotnického záznamu.⁸³ V případě osob nastupujících výkon vazby nebo výkon trestu odnětí svobody se provádí pouze orientační testování bez confirmace pozitivního výsledku. V roce 2021 ze 7 156 testovaných osob nastupujících do vězení mělo 58 % osob pozitivní

⁸² VOBORA Alexandr, Zdravotní péče a specifické skupiny vězňů v ČR *České vězeňství* [online]. 1998, roč. 6, č. 3-4 [cit. 23. 2. 2023] Dostupné z: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/03/CV3_4_1998zm.pdf

⁸³ Koncepce vězeňství do roku 2025 [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>

orientační test na některou z testovaných drog, nejčastěji šlo o pervitin 31 % a konopné látky 23 %.⁸⁴

6.2 Testování vězněných osob - obecně

Testování se provádí formou odběru moči na zdravotním oddělení věznice, kde se provádí orientační toxikologické vyšetření formou testů. Odběr je prováděn pod přímým dohledem příslušníka. K zabránění kontaminace vzorku je vhodné odsouzenému před provedením odběru vydat jednorázové rukavice. Následně si odsouzený odebraný vzorek moči odnese do ordinace, kde v jeho přítomnosti a za přítomnosti dalšího zaměstnance VS ČR provede zdravotní sestra vlastní test a jeho vyhodnocení. O provedení orientačního toxikologického vyšetření se sepíše protokol na předtištěný formulář, který se následně vkládá do zdravotní dokumentace odsouzeného. V případě pozitivního výsledku je vzorek moči následně zaslán do akreditované toxikologické laboratoře ke confirmaci.

Konfirmace pozitivního výsledku se standardně provádí pouze u osob zařazených do výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody.⁸⁵

Testem je možné určit pozitivitu na MOR, BZD, MET, THC a BUP. Výsledkový list z provedené konfirmace je určující pro další postup ve věci. A to buď zahájení kázeňského řízení s odsouzeným, obviněným nebo v případě opakované positivity možnost zahájení trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu *Maření úředního rozhodnutí a vykázání*, v případě odsouzeného dle § 337/1 písm. g), v případě obviněného písm. h).

Dále je možnost provedení orientačního vyšetření na návykové nealkoholové látky také ze slin, stěrů sliznic nebo jiných částí těla (pot). Tato varianta se využívá v případě potřeby rychlého orientačního výsledku nebo z důvodu

⁸⁴ MRAVČÍK Viktor. et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2021* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-274-6, s. 79. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/zprava-o-nelegalnich-drogach-v-ceske-republice-2021/>.

⁸⁵ MRAVČÍK Viktor. et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2021* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-274-6, s. 79. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/zprava-o-nelegalnich-drogach-v-ceske-republice-2021/>.

omezené personální kapacity. V případě pozitivního výsledku je třeba zajistit vzorek moči, který se dále zasílá standardním způsobem ke confirmaci do laboratoře. Může nastat také situace, kdy test ze slin je pozitivní a test z moči negativní. Důvodem může být závadnost jednoho z testů nebo ke zneužití návykové látky došlo v takovém časovém horizontu, kdy ze slin je pozitivní a v moči ještě nelze detekovat. Podpurným argumentem pro zahájení kázeňského či jiného řízení může být také odmítnutí poskytnutí moči v případě positivity testu ze slin. Důležité je dodržet zásadu, že orientační testování z biologického materiálu provádí pouze zaměstnanci nebo příslušníci VS ČR, kteří byli proškoleni z používání daných druhů orientačních testů.⁸⁶

Jednotný způsob provádění testování na přítomnost omamných a psychotropních látek a alkoholu v těle vězněných osob prostřednictvím monitoringu je upraven vnitřním předpisem, kde jsou definovány druhy testování a to následovně:

„Vazební věznice a věznice zajistí provedení:

- a) vstupního plošného testování v rámci vstupní lékařské prohlídky ve věznici u všech obviněných nastupujících do výkonu vazby a odsouzených nastupujících do výkonu trestu s délkou trestu vyšší než 4 měsíce; při převodu z výkonu vazby do výkonu trestu se testování neprovádí,*
- b) náhodného systematického testování nejméně 5 % obviněných každý měsíc (nepravidelně),*
- c) cíleného testování v případě podezření z nelegálního užití návykové látky, a to na základě rozhodnutí ředitele věznice nebo jeho zástupce,*
- d) cíleného testování na základě rozhodnutí generálního ředitele vězeňské služby nebo jím pověřeného zaměstnance,*
- e) testování v rámci substituční léčby u všech léčených každý měsíc (nepravidelně),*
- f) náhodného systematického testování nejméně u 50 % odsouzených vykonávajících trest v bezdrogových zónách, odděleních specializovaných*

⁸⁶ VARGA Pavel, Orientační testy návykových látek z jiného biologického materiálu než z moči – doporučení pro OPaS k jejich užívání. [rukopis] Praha, 2019. Nepublikováno.

- pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním návykových látek a odděleních specializovaných pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického každé pololetí, s ukončením testování k poslednímu dni každého pololetí,*
- g) *náhodného systematického testování nejméně u 15 % všech odsouzených s výjimkou odsouzených podle písm. e) a f) každé pololetí, s ukončením testování k poslednímu dni každého pololetí,*
- h) *cíleného testování při podezření na požití alkoholu na základě rozhodnutí generálního ředitele Vězeňské služby, nebo jím pověřeného zaměstnance, nebo ředitele věznice nebo jeho zástupce.*⁸⁷

6.3 Vývoj testování vězněných osob na omamné a psychotropní látky

Níže uvedené údaje o počtu uživatelů drog ve vězení jsou získané z vyšetření/ošetření praktickými lékaři, z orientačních toxikologických testů a záchytů drog ve věznicích a jsou součástí Výročních zpráv o stavu ve věcech drog v České republice vydaných Úřadem vlády ČR.

V roce 2018 bylo u vězněných osob (včetně nástupů) provedeno celkem 31062 testů na návykové látky. Z 21 376 osob zařazených do VV nebo VTOS byl pozitivní výsledek na nealkoholové drogy zjištěn u 1259 osob (5,9 %). Z 10 533 osob nastupujících do vězení mělo pozitivní orientační test na některou z testovaných nelegálních látek 54 % osob.⁸⁸

V roce 2019 bylo u vězněných osob (včetně nástupů) provedeno celkem 32 647 testů na návykové látky. Z 21 884 osob zařazených do VV nebo VTOS byl pozitivní výsledek na nealkoholové drogy zjištěn u 1 522 osob (7 %).

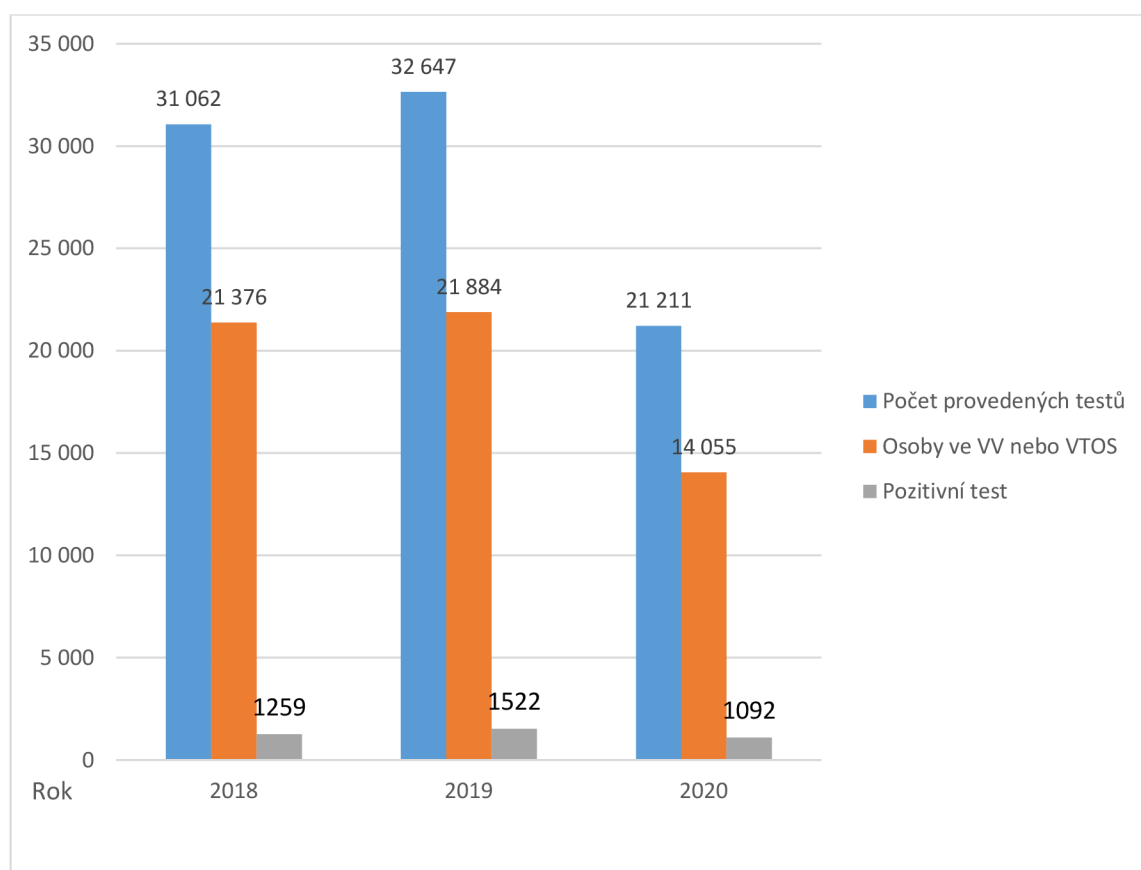
⁸⁷ Metodický list ředitele odboru zdravotnické služby a ředitele odboru výkonu vazby a trestu Vězeňské služby ČR č. 05/2011, *kterým se mění metodický list odboru zdravotnické služby a vrchního ředitele pro penologii č. 2/2010 o provádění monitoringu omamných a psychotropních látek ve Vězeňské službě České republiky v posledním znění*, čl. 3 odst. 1.

⁸⁸ MRAVČÍK Viktor et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2018* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-237-1, s. 68. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-o-stavu-ve-vecich-drog-v-ceske-republice-v-roce-2018/>.

Z 10 763 osob nastupujících do vězení mělo pozitivní orientační test na některou z testovaných nelegálních látek 53 % osob.⁸⁹

V roce 2020 bylo u vězňených osob (včetně nástupů) provedeno celkem 21 211 testů na návykové látky. Z 14 055 osob zařazených do VV nebo VTOS byl pozitivní výsledek na nealkoholové drogy zjištěn u 1092 osob (8 %). Z 7 156 osob nastupujících do vězení mělo pozitivní orientační test na některou z testovaných nelegálních látek 58 % osob.⁹⁰

Graf 6 Testování vězňených osob na přítomnost omamných a psychotropních látek

Zdroj: Graf podle dat Výročních zpráv o stavu ve věcech drog v ČR sestavil autor práce.

⁸⁹ MRAVČÍK Viktor et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-254-8, s.89. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-o-stavu-ve-vecich-drog-v-ceske-republice-v-roce-2019/>.

⁹⁰ MRAVČÍK Viktor et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-274-6, s. 78, 79. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/zprava-o-nelegalnich-drogach-v-ceske-republice-2021/>.

7 Kázeňské řízení

V souvislosti s omamnými a psychotropními látkami se řeší věc kázeňským řízením. A to v případě positivity testu na omamné a psychotropní látky a jeho následného potvrzení v akreditované laboratoři. Dále v případě držení nepovolených předmětů, které svou povahou mohou ohrozit bezpečnost věznice, kterými omamné a psychotropní látky bezpochyby jsou.

Kázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně. Za kázeňský přestupek lze odsouzenému uložit kázeňský trest.⁹¹

„Kázeňské tresty ukládané odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody jsou:

- *důtka,*
- *snížení kapesného nevíše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců,*
- *zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,*
- *pokuta až do výše 5 000 Kč,*
- *propadnutí věci,*
- *umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení,*
- *celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů,*
- *umístění do samovazby až na 20 dnů,*
- *odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny.“⁹²*

„Kázeňské tresty ukládané mladistvým jsou:

- *důtka,*
- *snížení kapesného nejvíše o jednu třetinu až na dobu 2 kalendářních měsíců,*
- *zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,*
- *propadnutí věci,*
- *umístění do uzavřeného oddílu až na 10 dnů,*

⁹¹ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 46 odst. 2.

⁹² Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 46 odst. 3.

- *umístění do samovazby až na 10 dnů,*
- *odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny.*⁹³

Kázeňské tresty ukládané odsouzeným ženám (těhotná žena a žena, která má ve výkonu trestu u sebe dítě) jsou:

- *„důtka,*
- *snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců,*
- *zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce,*
- *pokutu až do výše 5 000 Kč,*
- *propadnutí věci,*
- *odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny.*⁹⁴

Průběh kázeňského řízení

Kázeňský trest lze uložit pouze, jsou-li objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Za kázeňský přestupek lze uložit jen jeden kázeňský trest. Kázeňskou pravomoc nad odsouzenými vykonávají generální ředitel Vězeňské služby ČR a ředitelé věznic. Jiní zaměstnanci Vězeňské služby ČR mohou kázeňskou pravomoc vykonávat, pokud k tomu byli zmocněni generálním ředitelem Vězeňské služby ČR nebo s jeho souhlasem ředitelem věznice.⁹⁵ U jednotlivých zaměstnanců s kázeňskou pravomocí se liší výše a druh trestu, který mohou uložit.

Před zahájeným kázeňského řízení je zpracován záznam o kázeňském přestupku. Pokud k nápravě postačí domluva, tak zpracovatel zapíše informaci jako „Negativní poznatek“ do informačního systému. Slouží to jako interní informace pro zaměstnance, kterou lze následně uplatňovat při zpracování hodnocení vězněných osob.⁹⁶ Záznam o kázeňském přestupku sepíše zpracovatel na stanovený tiskopis. Dále zaměstnanec s kázeňskou pravomocí

⁹³ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 64 odst. 1.

⁹⁴ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 66.

⁹⁵ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění, § 47 odst. 1, 2, § 51 odst. 1, 2.

⁹⁶ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2020., o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců v posledním znění, § 21 odst. 1.

posoudí skutečnosti uvedené v záznamu. Kázeňské řízení je zahájeno sdělením zaměstnance s kázeňskou pravomocí odsouzenému. O zahájení kázeňského řízení učiní zaměstnanec s kázeňskou pravomocí záznam do informačního systému. Následně dochází k objasnění skutečností, odsouzený má právo se ke všem skutečnostem vyjádřit, má stejná práva jako u přestupkového řízení na svobodě. Kázeňský trest musí být přiměřený spáchanému přestupku. V případě, že se jedná o kázeňský přestupek, je zpracováno rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Proti rozhodnutí může odsouzený podat řádné (stížnost) nebo mimořádné opravné prostředky. Veškeré dokumenty vztahující se ke kázeňskému řízení se ukládají do spisu kázeňského řízení a jsou spojeny sběrným archem. Jednotlivé dokumenty i spis podléhá evidenci v ETR. Spis je samostatnou součástí osobního spisu odsouzeného.⁹⁷

V případě, že zaměstnanec s kázeňskou pravomocí zjistí, že ve věci jde o možné podezření z trestného činu, oznámí tuto skutečnost bezodkladně oddělení prevence a stížností. V případě naplnění skutkové podstaty trestného činu, je věc předána orgánům činným v trestním řízení. Poté se již nejedná o kázeňský přestupek a odsouzený nemůže být kázeňsky řešen.

⁹⁷ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2020., o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců v posledním znění, § 29, § 35, § 47 odst.1, 2.

8 Alternativy dosud nevyužívané techniky vhodné k využití ve věznicích

Vývoj technologie zabezpečovacího zařízení jde dopředu stejně jako možné způsoby průniku těchto předmětů. V této kapitole je uvedeno několik typů techniky, které by bylo možné v souvislosti se zamezením průniku návykových látek do věznic případně využít.

8.1 Prostředky pro kontrolu osob

Tyto prostředky by byly vhodnou alternativou místo důkladné osobní prohlídky.

Detektor milimetrových vln

U detektoru milimetrových vln (Obr. 13) je zdroj záření nasměrován na člověka a odražené záření je zachyceno detektorem. Osoba je snímána simultánně z obou stran, výsledkem je trojrozměrný obraz. Detektor tak zobrazí jak kovové, tak nekovové předměty (výbušniny, drogy). Zdravotní rizika jsou nulová. Milimetrové vlny jsou všude kolem nás a nejsou nebezpečné.⁹⁸

Obrázek 13 Detektor milimetrových vln [13]

⁹⁸ *Jako byste byli nazí. Technika vidí úplně všude.* [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/technika/jako-byste-byli-nazi-technika-vidi-uplne-vsude.A080623_183559_tec_technika_fur

Screening osob B-SCAN

Screening osob B-SCAN od společnosti Smith detection je zařízením, které detekuje kontraband a předměty kovové i nekovové. Je možné prostřednictvím tohoto zařízení detekovat například drogy, ukryté na těle i v útrokách lidského těla. Doba skenování přístrojem je kratší než 7 sekund a zařízení produkuje velmi nízké dávky záření.⁹⁹

Průchozí detektor par a částic

Zkoumaný objekt se na několik sekund zastaví v kontrolovaném prostoru, kde jsou páry z něj stoupající nasávány a následně analyzovány. Odběr je většinou podporován ofukováním kontrolovaného objektu proudem teplého vzduchu¹⁰⁰

Průchozí rámový detektor par a částic by bylo možné využít pro kontrolu osob na vstupech věznic jako doplněk průchozího rámového detektoru kovů a pásového rentgenu. Toto zařízení umožňuje neinvazivní kontrolu osob, zda neukrývají, či se nedostaly do kontaktu s drogami. Systém odběru vzorků využívá teplotu lidského těla, kdy částice díky teplotě těla stoupají vzhůru, kde jsou nasávány do detektoru. Zde je odebrané stopové množství analyzováno detekčním systémem na přítomnost drog.¹⁰¹

⁹⁹ *Smiths detection: B-SCAN Transmission X-ray people screening* [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.smithsdetection.com/products/b-scan/>.

¹⁰⁰ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 111.

¹⁰¹ KOTSCHOVÁ, Hana, LOKAJÍČEK, Tomáš. *Elemes Praha s.r.o. Bulletin 3/2004: Stopová detekce drog a výbušnin*. www.policie.cz [online]. 2004, č. 3. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/bulletin-npc-3-04.aspx>.

8.2 Prostředky pro kontrolu zavazadel a korespondence

Ke kontrole zavazadel a korespondence by bylo vhodné využívat detektory stopových částic.

Detektory stopových částic

Detektory stopových částic, výbušnin a drog, se užívají ke zjišťování přítomnosti a případnému určení druhu látky. Pomáhají obsluze najít ukryté výbušniny či drogy nebo případně upozornit na to, že v poslední době, třeba i před několika dny, přišel kontrolovaný objekt do styku s těmito zájmovými látkami. Například osoba manipulující s těmito látkami má mikroskopickými zbytky kontaminovány ruce, a to například do druhého dne i v případě, pokud si tato osoba mezitím umyla ruce.¹⁰²

Podstatnou fází detekce všech těchto detektorů je odběr vzorků. Odběr vzorků může trvat několik málo sekund, u velkých objektů nebo rozlehlejších ploch, několik minut. U velkých objektů je proto vhodnější využití speciálně vycvičeného služebního psa.¹⁰³

Po odebrání vzorku se provádí jeho desorpce z filtru. Filtr je zahříván a je přes něj hnán proud vzduchu. To způsobuje vypařování částic drog a jejich strhávání proudem vzduchu do analyzačního přístroje. Těchto technik odběru vzorků se používá jak při detekci výbušnin, tak i drog.¹⁰⁴

Ramanova spektroskopie – Ramanův spektrometr

Ramanova spektroskopie se využívá k bezpečné identifikaci látek a sloučenin a k detekci nebezpečných látek a jejich směsí. Měří přes průhledné, plastické obaly a minimalizuje tím riziko kontaminace. Jedná se o nedestruktivní metodu při zachování celého množství zkoumaného vzorku. Jednoduchý test umožňuje

¹⁰² TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 108, 109.

¹⁰³ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 109, 110.

¹⁰⁴ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 110.

identifikaci širokého spektra narkotik a poskytuje jednoznačné a definitivní výsledky. Je to lehké mobilní zařízení s jednoduchým ovládáním. Výhodou je možnost doplňování analyzovaných látek.¹⁰⁵ Po připojení k počítači je možný tisk protokolu o provedené detekci, v praxi se lze setkat již s uznáním takového protokolu jako důkazního prostředku.

Vězeňskou službou ČR byl realizován pilotní projekt na používání detekčního přístroje TruNarc (Obr. 14). V současné době se využívá ve věznicích pouze v součinnosti s Policií ČR. Přístroj je určen k rychlé identifikaci omamných a psychotropních látek. Jeho hlavní předností je, že se jedná o nedestruktivní metodu při zachování celého množství zkoumaného vzorku.¹⁰⁶

Obrázek 14 Detekční přístroj TruNarc [14]

¹⁰⁵ Rmi.cz: TruNarc [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z <http://www.rmi.cz/trunarc>.

¹⁰⁶ NOVÝ, Matěj. *Drogy jako rizikový faktor násilí mezi vězni v českých věznicích*. Praha, 20. 2. 2020. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Mjr. Mgr. Ondřej KOLÁŘ.

8.3 Prostředky pro kontrolu vozidel a těžce přístupných míst a jiných prostor

Pro kontrolu vozidel by bylo možné využít speciální rentgeny na přepravní kontejnery a kamiony, dále například skenery podvozků vozidel. Ke kontrole nepřístupných míst by bylo možné doplnit stávající techniku o přenosný rentgen.¹⁰⁷

Rentgeny na přepravní kontejnery a kamiony

Tyto rentgeny mají podobný skenovací princip jako rentgeny pásové, ale vozidlo je rentgenem protahováno plynulou rychlostí.

V praxi by bylo možné tyto rentgeny využít ve věznicích na vjezdech do střeženého prostoru. Hlavní využití by měly především při kontrole materiálu dováženého do věznic do výrobních zón a dále v souvislosti se zásobováním.¹⁰⁸

Detekční systém Shmiths detection HCVPe

Řada HCVPe je založena na výkonné, kompaktní, lehké, plně integrované prosévací platformě, která je ideální pro kontrolu kompletních nákladních automobilů. K obsluze stačí pouze 1 operátor a 1 dopravce.¹⁰⁹

Přenosný rentgen

Přenosné rentgeny by bylo možné využít při detekci nepovolených předmětů ukrytých v různých dutinách, výplních dveří, pneumatikách či jiných nepřístupných prostorech a to buď přímo na ubytovnách odsouzených, nebo při kontrole vozidel vjíždějících do střeženého objektu věznice.

¹⁰⁷ PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

¹⁰⁸ TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9, s. 95.

¹⁰⁹ *Shmiths detection: HCVPe* [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.smithsdetection.com/products/hcvpe/>.

9 Praktická část

9.1 Formulace výzkumného problému

Zneužívání návykových látek ve výkonu trestu je velkým bezpečnostním rizikem a jedním z nejzávažnějších problémů Vězeňské služby ČR. Páchání trestné činnosti ve věznicích má setrvale vzestupnou tendenci. Nejčastěji bývají zahájeny úkony trestního řízení pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. g) zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a pro trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.¹¹⁰ Závažnost problému, který představují uživatelé omamných a psychotropních látek ve věznicích, odráží i skutečnost, že je této problematice věnována v Koncepti vězeňství do roku 2025 samostatná kapitola.

9.2 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit kolik odsouzených, z vybraných věznic, se s drogou setkalo a jakým způsobem probíhá distribuce drog do věznic. Dále jaké druhy omamných a psychotropních látek se ve věznicích nejčastěji vyskytují a jak dalšímu výskytu zabránit.

9.3 Metoda výzkumu

Pro účely této práce bylo použito kvantitativní metody neboli šetření dotazníkové.¹¹¹ Potřebné informace byly získány písemně od náhodného vzorku odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody prostřednictvím standardizovaného dotazníku. Dotazník byl anonymní a respondenti tudíž nemohli mít obavy odpovídat anonymně. Dotazník obsahoval celkem 9 otázek,

¹¹⁰ SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe* [online]. 2021, č. 4. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z: <https://veda.polac.cz/wp-content/uploads/2022/01/Navykove-latky-ve-vykonu-trestu-odneti-svobody.pdf>

¹¹¹ Šetření dotazníkové – zjišťuje potřebné údaje zprostředkovaně, prostřednictvím subjektivní výpovědi zkoumaných osob, nedochází k přímé interakci mezi výzkumným pracovníkem a respondentem, je to technika vysoce formalizovaná a standardizovaná. *Sociologická encyklopedie* [online]. [cit. 20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz>

z nichž část byla uzavřených a část otevřených. Dotazníky byly mezi respondenty distribuovány prostřednictvím odborných zaměstnanců oddělení výkonu trestu vybraných věznic.

Výzkumné otázky:

1. Užil jste během výkonu trestu odnětí svobody návykovou látku?
2. Byla Vám někdy ve věznici návyková látka nabídnuta?
3. Jaký druh návykové látky Vám byl nabídnut?
4. Kdo Vám návykovou látku nabídl?
5. S jakým způsobem platby za návykovou látku jste se ve věznici setkal?
6. Přechováváte nějakou návykovou látku?
7. Jaká je, podle Vás možnost dostat do věznice návykovou látku?
8. Víte, jakým způsobem se návykové látky dostávají do věznice?
9. Myslíte si, že by posílení prostředků ke kontrole vedlo ke snížení distribuce návykových látek do věznic?

9.4 Popis výzkumného vzorku

Pro vlastní dotazníkové šetření byl proveden náhodný výběr 70 odsouzených vykonávajících trest odnětí svobody. Šetření bylo realizováno ve 3 věznicích, a to ve Věznici Ostrov (dále V Ostrov), ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Praha – Pankrác (dále VV a ÚpVZD Praha – Pankrác) a ve Věznici Stráž pod Ralskem (dále V Stráž p. R.). Dotazníkové šetření bylo provedeno na základě dobrovolnosti. Odsouzení byli poučeni, že dotazník je anonymní a slouží pouze jako podklad pro diplomovou práci.

9.5 Analýza a interpretace získaných dat

Výsledky šetření jsou tabulkově a graficky znázorněny v pořadí dle jednotlivých otázek. Celkem bylo osloveno 70 odsouzených. Analyzována byla data získaná vyhodnocením 58 dotazníků. 12 dotazníků bylo vyřazeno z důvodu nevyplnění údajů k několika otázkám. Z vyplněných dotazníků byla vidět neochota odsouzených vyplnit dotazníky z VVaÚpVZD Praha Pankrác, kde bylo několik dotazníků vyplněno stejnou propisovací tužkou se stejným rukopisem. Tudíž

z této věznice pravděpodobně budou mít dotazníky s největší pravděpodobností nízkou vypovídací hodnotu.

9.5.1 Otázka č. 1

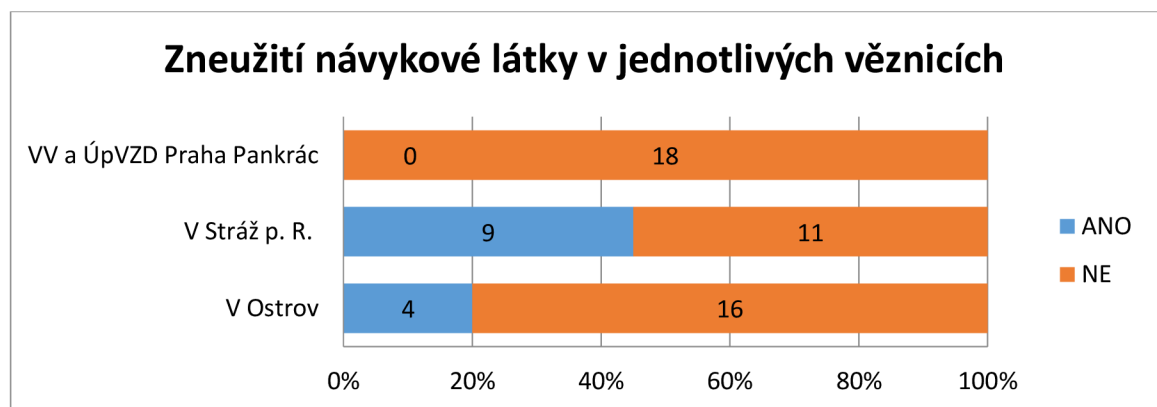
Užil jste během výkonu trestu odnětí svobody návykovou látku?

Možné odpovědi:

- ANO
- NE

Touto otázkou bylo sledováno, kolik odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody užilo návykovou látku.

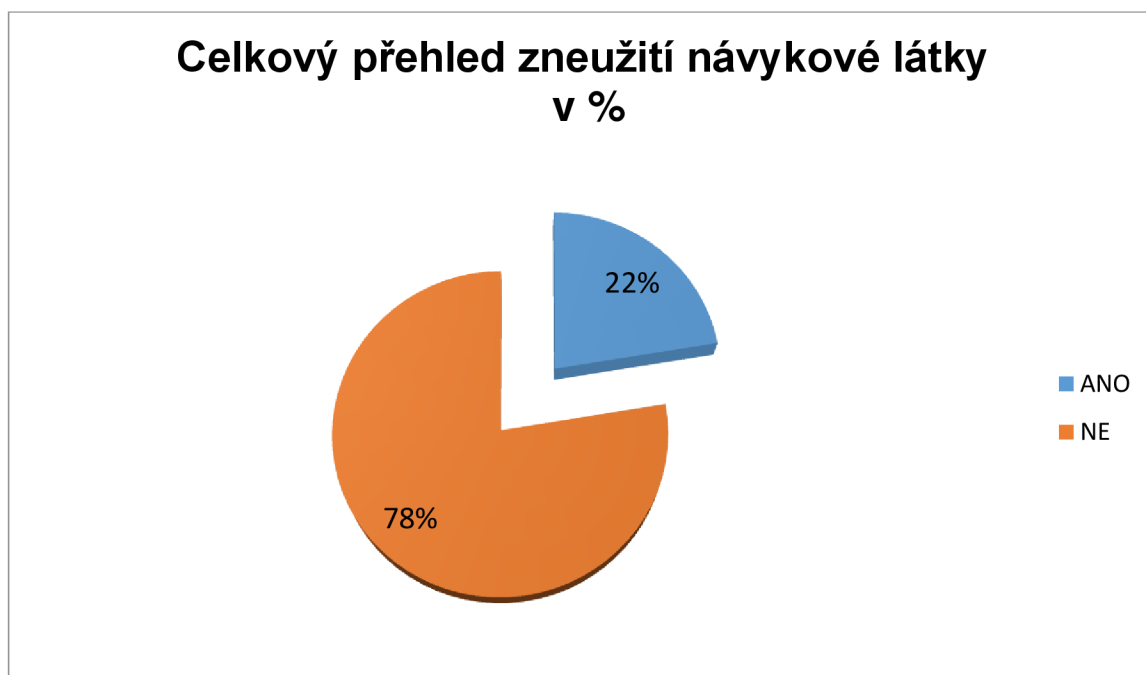
Graf 7 Zneužití návykové látky vězněnými osobami v jednotlivých věznicích

Zdroj: autor diplomové práce

Z šetření vyplývá, že počty odsouzených, kteří během výkonu trestu odnětí svobody užili návykovou látku, se v jednotlivých věznicích značně liší. Nejvíce respondentů, kteří užili návykovou látku ve výkonu trestu odnětí svobody, bylo z V Stráž pod Ralskem a to 45%. Z VVapVZD Praha Pankrác dle šetření neužil návykovou látku žádný z respondentů.

Graf 8 Celkový přehled zneužití návykové látky vězněnými osobami

Zdroj: autor diplomové práce

Z celkového přehledu vyplývá, že užilo návykovou látku 22 % respondentů, což je pod hodnotou odhadu Vězeňské služby, tedy až 30 % problémových uživatelů návykových látek v české vězeňské populaci.¹¹²

9.5.2 Otázka č. 2

Byla Vám někdy ve věznici návyková látka nabídnuta?

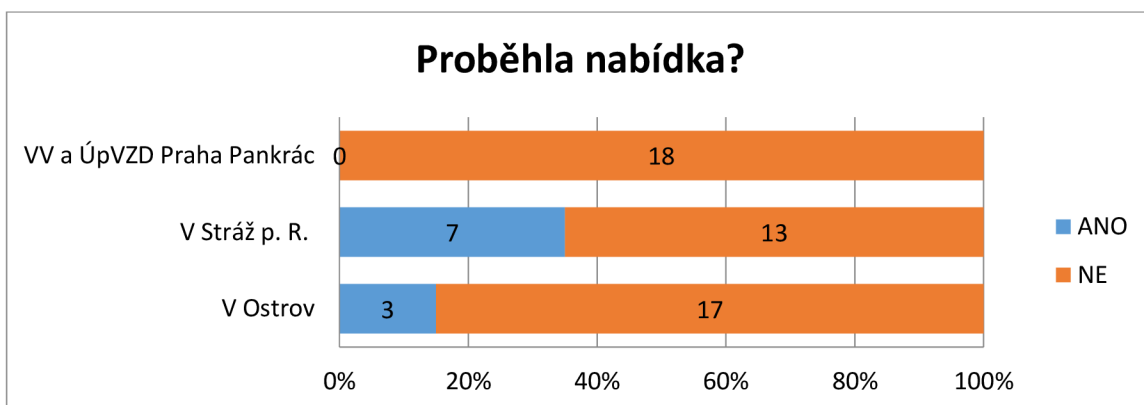
Možné odpovědi:

- ANO
- NE

V této otázce zatím nebyl specifikován druh návykové látky, byl sledován pouze záměr, zda odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody byla nabídnuta návyková látka.

¹¹² *Výroční zpráva za rok 2021*, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2022 [cit. 24. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-vs-cr-2021.pdf>

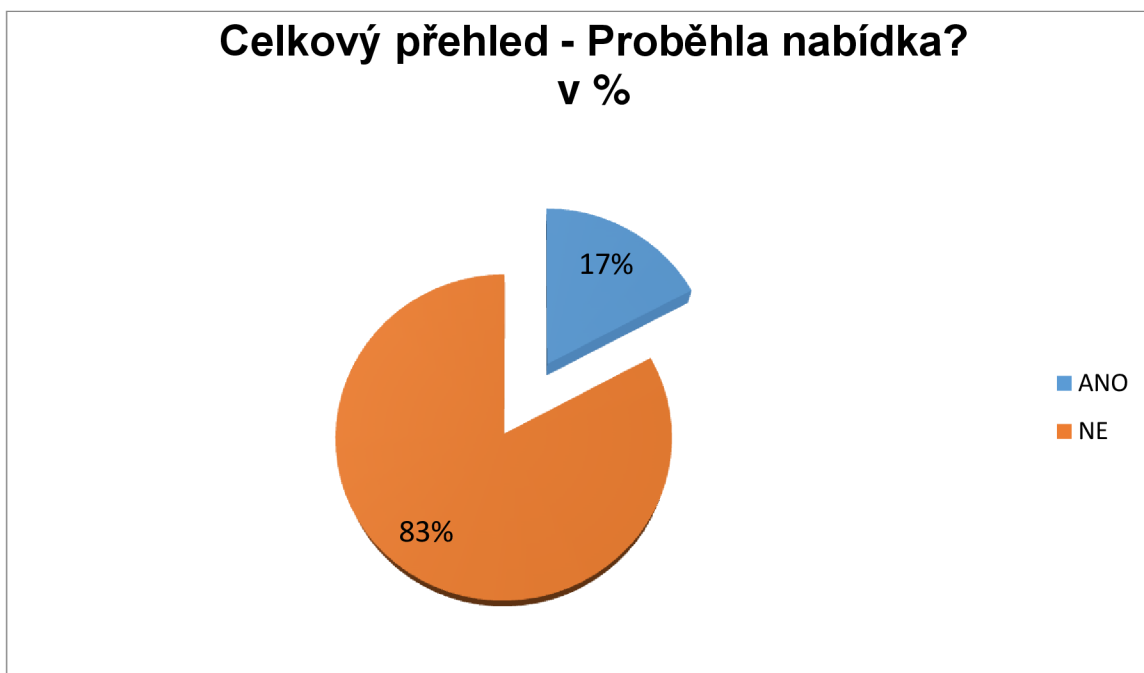
Graf 9 Počet odsouzených, kterým byla návyková látka nabídnuta ve VTOS

Zdroj: autor diplomové práce

Graf uvádí počet odsouzených v jednotlivých věznicích, kterým byla ve výkonu trestu odnětí svobody nabídnuta návyková látka. Na prvním místě je V Stráž pod Ralskem s 35 % a naopak ve VV a ÚpVZD Praha Pankrác nebyla dle šetření nabídnuta návyková látka žádnému respondentovi.

Graf 10 Celkový přehled – odsouzení, kterým byla návyková látka nabídnuta ve VTOS

Zdroj: autor diplomové práce

Graf uvádí celkový procentuální poměr odsouzených, kterým byla a naopak nebyla nabídnuta návyková látka. Návyková látka byla nabídnuta celkem 17 % respondentů.

9.5.3 Otázka č. 3

Jaký druh návykové látky Vám byl nabídnut?

Respondenti měli v této otázce konkretizovat o jaký druh látky, která jim byla ve výkonu trestu odnětí svobody nabídnuta, se jedná. Na výběr měli z nejčastěji zneužívaných návykových látek ve výkonu trestu odnětí svobody, a to alkohol (orig.), alkohol (vyrobený ve věznici), marihuanu, pervitin, heroin, kokain, extázi, léky bez lékařského předpisu, jiný (s možností doplnění další látky), anebo žádný druh.

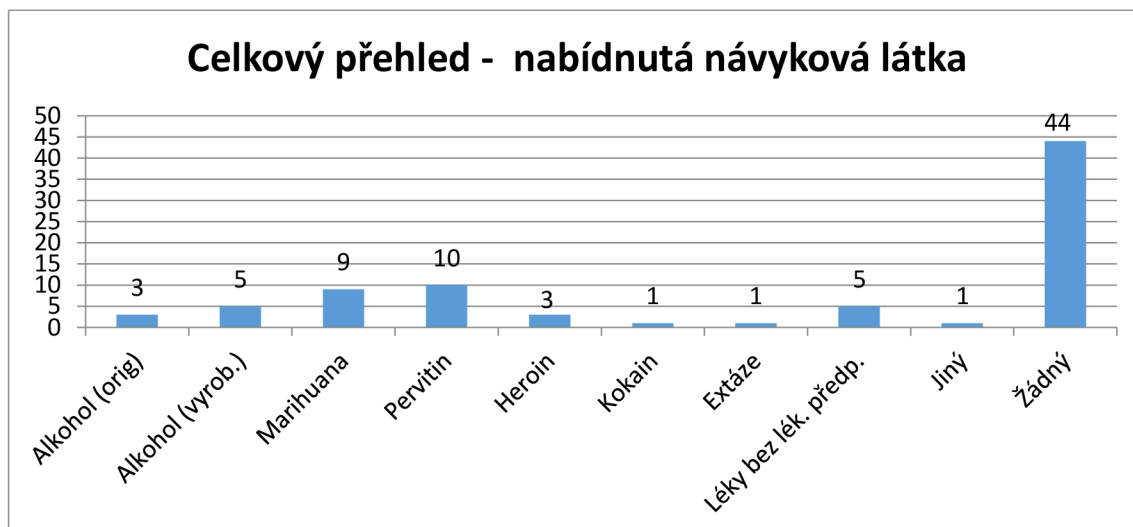
Tabulka 1 Druh návykové látky, která byla odsouzenému nabídnuta ve výkonu trestu odnětí svobody

Věznice	Druh návykové látky									
	ALKOHOL orig.	ALKOHOL vyrobený ve věznici	MARIHUANA	PERVITIN	HEROIN	KOKAIN	EXTÁZE	LÉKY bez lékař. předpisu	jiný	ŽÁDNÝ
Ostrov	0	1	2	3	0	0	0	1	1	16
Praha - Pankrác	0	0	0	0	0	0	0	1	0	17
Stráž p. R.	3	4	7	7	3	1	1	5	0	11
Celkem	3	5	9	10	3	1	1	7	1	44

Zdroj: autor diplomové práce

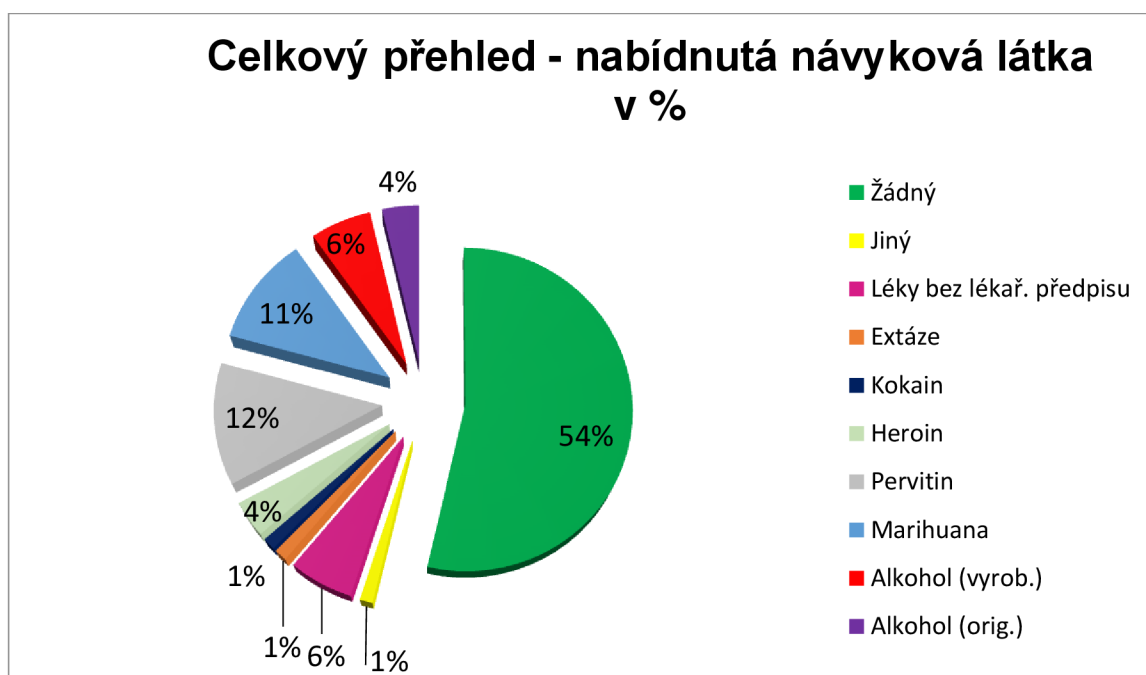
Výsledkem je zjištění, že je ve věznicích nabízeno široké spektrum návykových látek.

Graf 11 Celkový přehled druhů nabídnutých látek ve věznicích

Zdroj: autor diplomové práce

Graf 12 Celkový přehled - nabídnutá návyková látka v %

Zdroj: autor diplomové práce

Pokud se pomine fakt, že dle uvedených odpovědí nenabídl většině respondentů nikdo žádný druh návykové látky, tak mezi nejvíce nabízené návykové látky patří pervitin 12 %, dále marihuana 11 %, léky bez lékařského předpisu 6% a alkohol vyrobený ve věznici 6%. Což odpovídá i statistikám Vězeňské služby ČR, které uvádějí, že nejčastěji se vyskytující návykovou látkou je metamfetamin a THC.

U léků bez lékařského předpisu byla možnost uvést také druh léku. Respondenti tak uvedli: Tramal, Benzodiazepam, Subutex a Pregabalin.

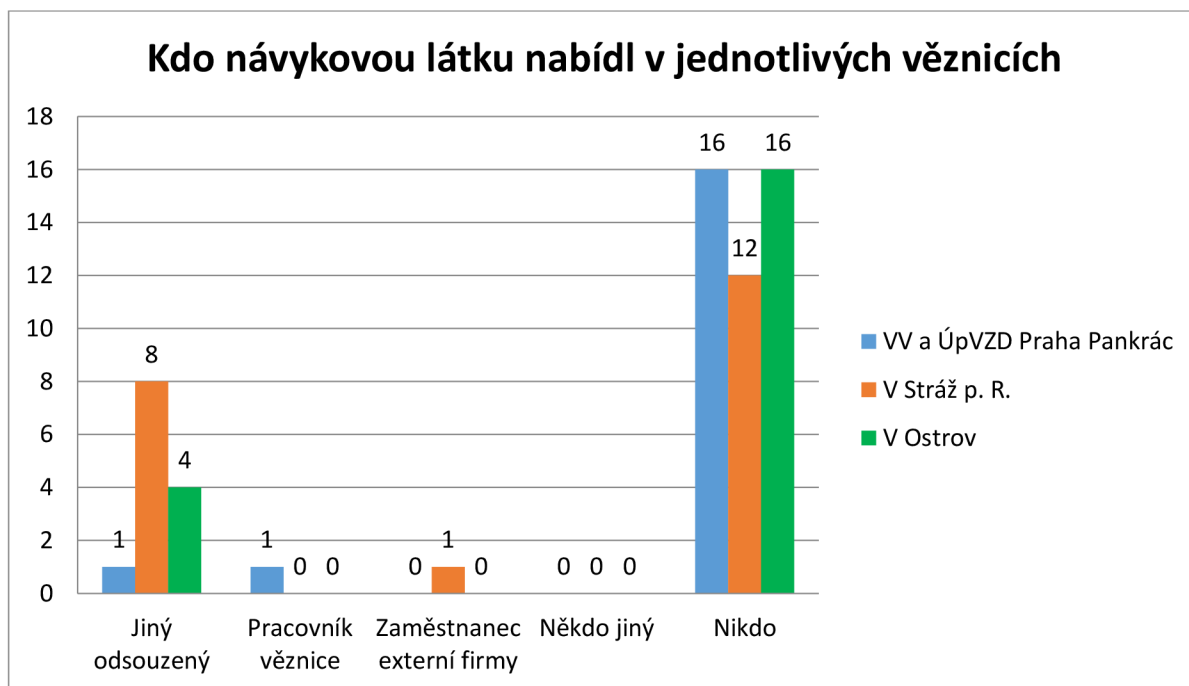
Byla zodpovězena i varianta „jiný“ s možností doplnění typu návykové látky, avšak respondenti tuto možnost dále nevyplnili.

9.5.4 Otázka č. 4

Kdo Vám návykovou látku nabídl?

Tato otázka je nezanedbatelná pro přehled, kdo návykové látky ve věznici nabízí. Na výběr respondenti dostali možnosti: jiný odsouzený, pracovník věznice, zaměstnanec externí firmy, někdo jiný (s možností doplnění) a žádný.

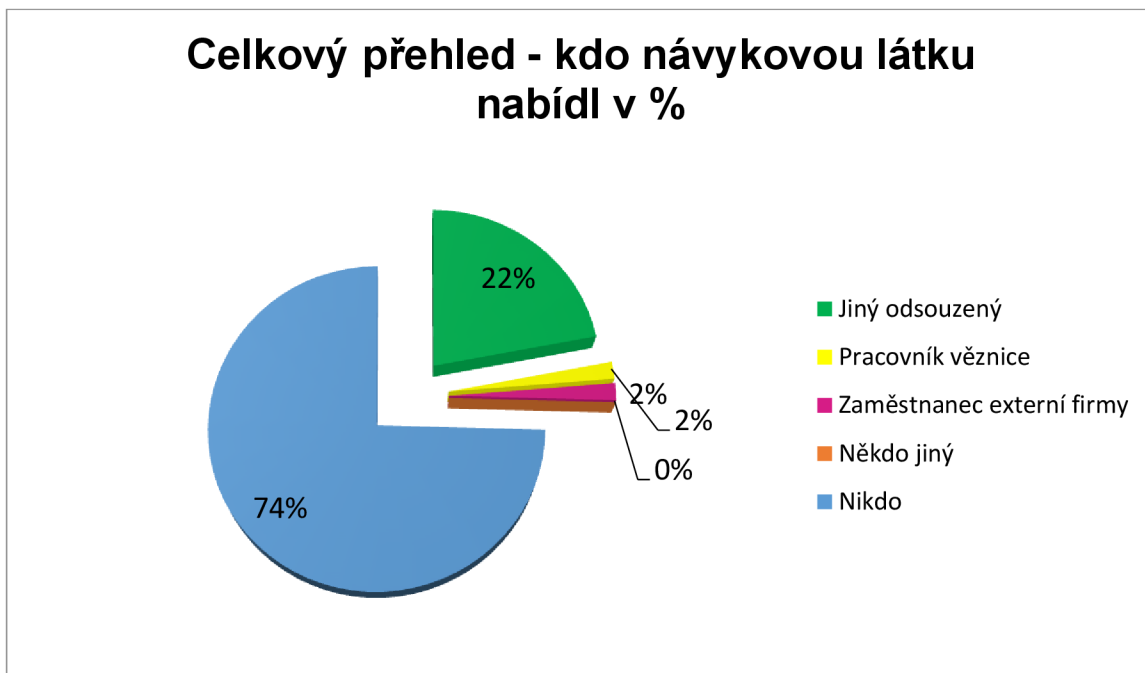
Graf 13 Kdo návykovou látku nabídl v jednotlivých věznicích

Zdroj: autor diplomové práce

Pomineme-li možnost, že respondentům nenabídl návykovou látku nikdo, tak na prvním místě ve všech věznicích dominují nabídky od jiných odsouzených. Ve VV a ÚpVZD Praha Pankrác respondenti uvedli jednu nabídku od jiného odsouzeného a jednu nabídku od zaměstnance věznice. V případě zaměstnanců věznice se nejedná o systémovou chybu, jako spíš o selhání jednotlivce.

Graf 14 Celkový přehled - kdo návykovou látku nabídl

Zdroj: autor diplomové práce

Z celkového přehledu vyplývá, že 74 % respondentů uvedlo, že jim návykovou látku nenabídl nikdo. Dále, že 22 % respondentům nabídl návykovou látku jiný odsouzený, otázkou však zůstává, jakým způsobem si odsouzený návykovou látku opatřil. Shodně 2 % respondentů uvedlo, že jim návykovou látku nabídl pracovník věznice a zaměstnanec externí firmy.

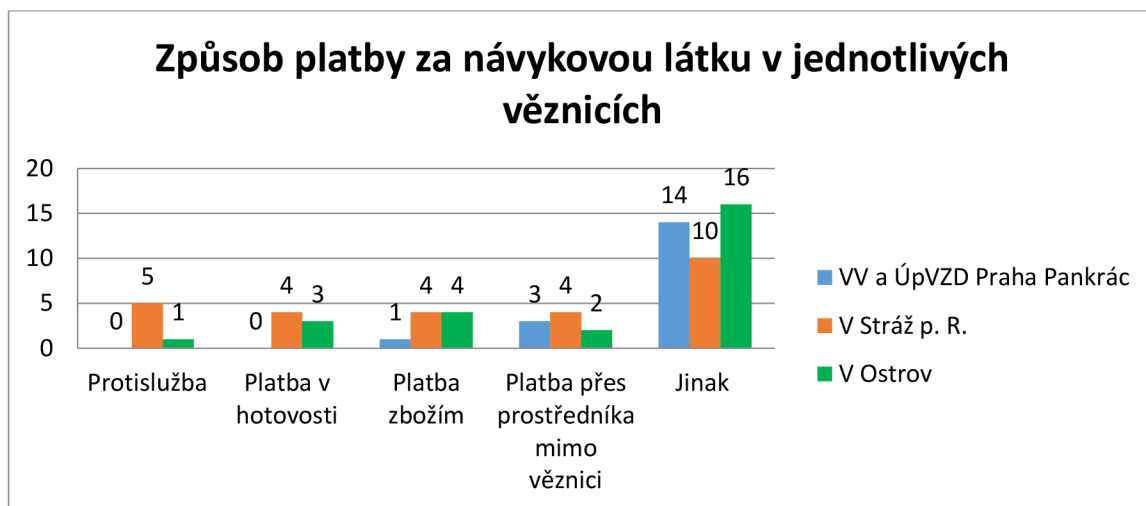
9.5.5 Otázka č. 5

S jakým způsobem platby za návykovou látku jste se ve věznici setkal?

Na výběr respondenti dostali možnosti: protislužba (s možností doplnění), platba v hotovosti, platba zbožím (s možností doplnění), platba přes prostředníka mimo věznici, jinak (s možností doplnění).

Cena návykových látek se ve věznicích pohybuje vysoko na průměrnou cenou na svobodě. Například jeden gram metamfetaminu se dostane až na desetinásobek ceny mimo věznici, která je 800 a 1200 Kč.¹¹³

Graf 15 Způsob platby za návykovou látku v jednotlivých věznicích

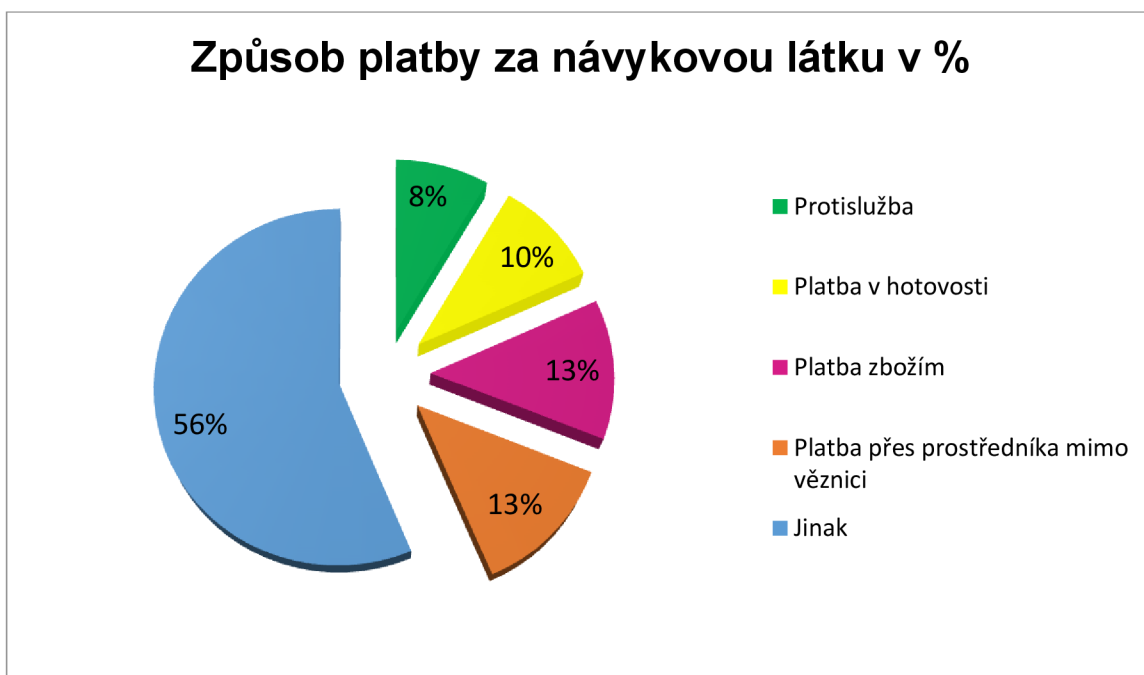

Zdroj: autor diplomové práce

Z výsledků je patrné, že ve V Stráž p. R. a V Ostrov je situace podobná. Přibližně na stejné úrovni se nachází protislužba, platba zbožím, platba přes prostředníka mimo věznici, tak platba v hotovosti. Což bylo překvapením, protože tento typ platby je problematický vzhledem k tomu, že ve věznicích je uplatňován bezhotovostní styk. Odsouzeným je zakázáno mít u sebe finanční prostředky v hotovosti. Z výsledků z šetření se opět vymyká VV a ÚpVZD Praha Pankrác, kde většina respondentů uvedla možnost jinak a dále již odpověď nedoplňovali.

¹¹³ SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2021, č. 4/2021, s. 110. ISSN 1801-8211.

Graf 16 Celkový přehled - způsob platby za návykovou látku

Zdroj: autor diplomové práce

Nejvíce frekventovanou odpovědí je možnost jinak 56 %, ke které respondenti dále doplnili: nevím, nijak anebo žádnou, v jednom případě uvedli, že návykovou látku získali zdarma.

Druhým nejvíc využívaným způsobem platby je platba zbožím 13% a platba přes prostředníka mimo věznici 13 %. U zboží respondenti uváděli nejčastěji tabák a dále v jednom případě oblečení. V praxi je to nejvíce využívaný typ platby, i přestože, že je směna mezi odsouzenými zakázána.

Na dalším místě skončila platba v hotovosti 10%.

A posledním způsobem platby je protislužba 8%, kde respondenti uvedli výměnu za jinou drogu.

9.5.6 Otázka č. 6

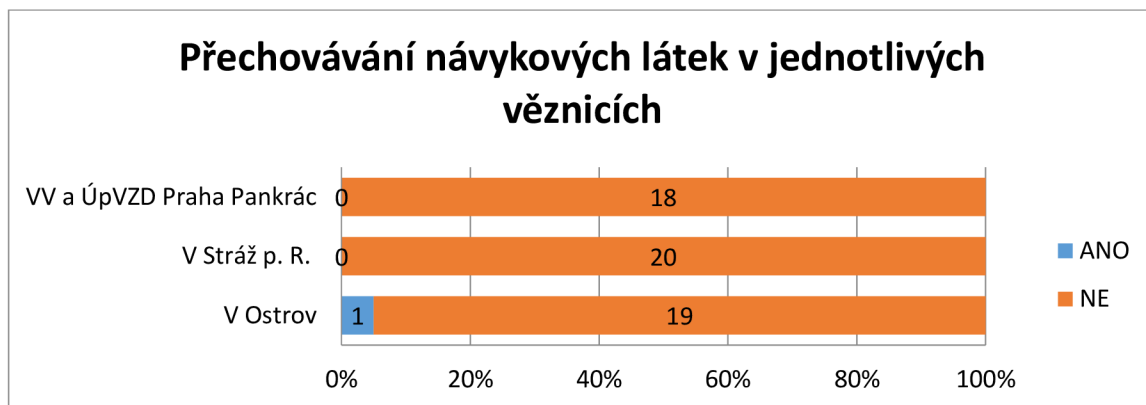
Přechováváte nějakou návykovou látku?

Možné odpovědi:

- ANO
- NE

Tato otázka by měla ukázat, zda u sebe odsouzení přechovávají návykové látky. Dle ustanovení § 28 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody je odsouzeným zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky.

Graf 17 Přechovávání návykových látek v jednotlivých věznicích

Zdroj: autor diplomové práce

Z výsledků šetření vyplývá, že u sebe přechovával návykovou látku pouze jeden respondent z V Ostrov.

Graf 18 Celkový přehled - přechovávání návykových látek v %

Zdroj: autor diplomové práce

Z celkového přehledu vyplývá, že návykovou látku u sebe přechovávali 2 % respondentů, což odpovídá již zmiňovanému jednomu případu z V Ostrov.

Z tohoto šetření vyplývá, že odsouzení, kteří zneužívají návykové látky, se je bojí přechovávat. Za zneužívání a přechovávání návykových látek jsou odsouzení kázeňsky řešeni, v případě naplnění skutkové podstaty trestného činu je věc předána orgánům činným v trestním řízení.

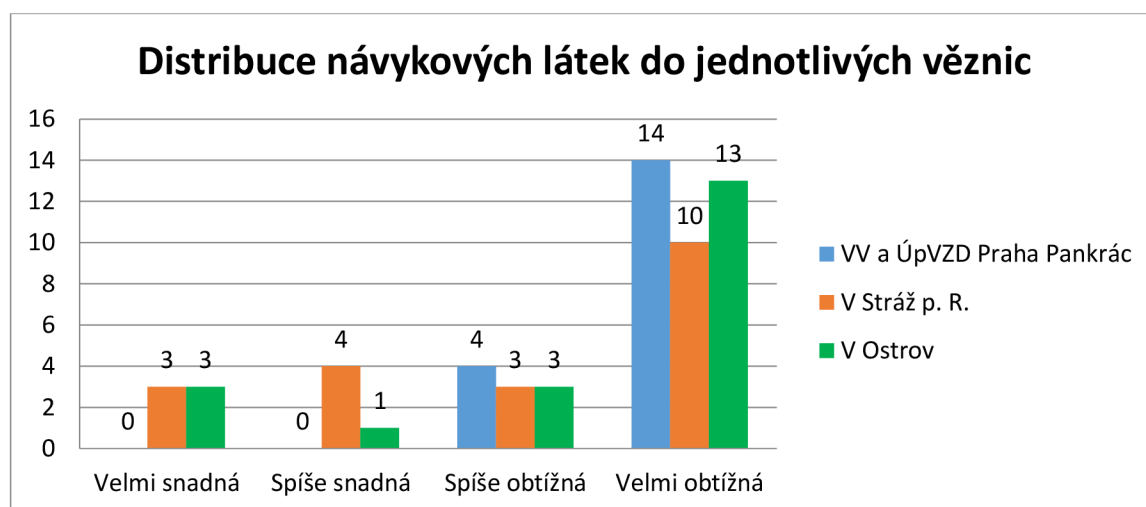
9.5.7 Otázka č. 7

Jaká je, podle Vás, možnost dostat do věznice návykovou látku?

Respondenti měli na výběr z možností: velmi snadná, spíše snadná, spíše obtížná, velmi obtížná.

Vězeňská služba ČR vynakládá velké úsilí k zabránění průniku návykových látek do věznic, ale i přesto se do věznic tyto látky dostávají.

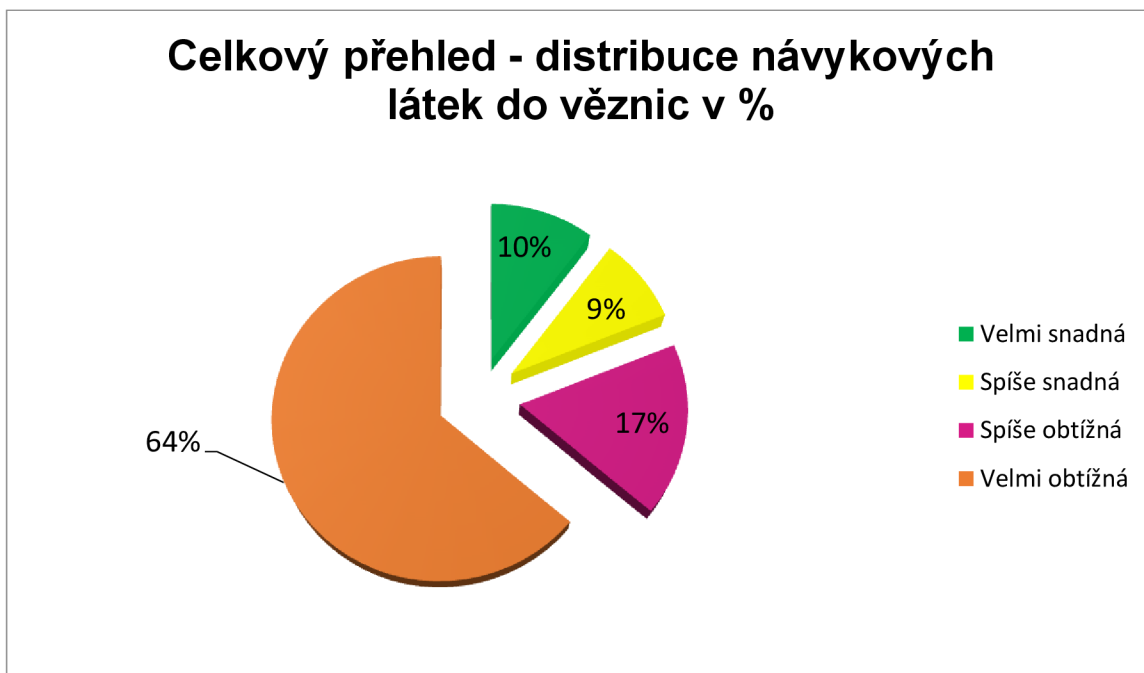
Graf 19 Distribuce návykových látek do jednotlivých věznic

Zdroj: autor diplomové práce

Ve všech věznicích zhodnotila většina respondentů, že možnost dostat do věznice návykovou látku je velmi obtížná anebo spíše obtížná.

Graf 20 Celkový přehled - distribuce návykových látek do věznic v %

Zdroj: autor diplomové práce

Z celkového přehledu vyplývá, že distribuce návykových látek je pro většinu respondentů velmi obtížná 64 % anebo spíše obtížná 17 %. Dále odpovědělo 10% respondentů, že možnost dostat do věznice návykovou látku je velmi snadná a 9 % spíše snadná, tuto část respondentů tvoří odsouzení z V Stráž p. R. a V Ostrov. Přestože jsou přesně stanovené postupy pro provádění prohlídek, není zcela možné zabránit průniku zakázaných látek do věznic.

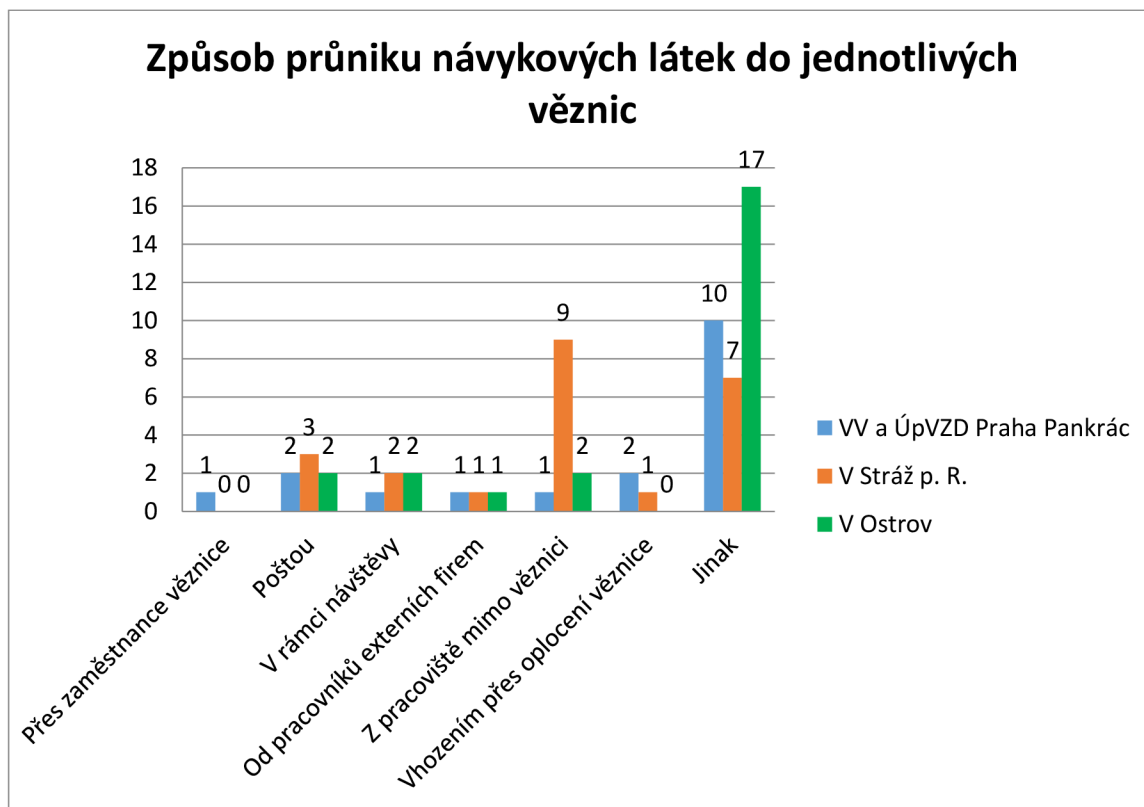
9.5.8 Otázka č. 8

Víte, jakým způsobem se návykové látky dostávají do věznice?

Respondenti měli na výběr z možností: přes zaměstnance věznice, poštou, v rámci návštěvy, od pracovníků externích firem, z pracoviště mimo věznici, vhozením přes oplocení věznice, jiný (s možností doplnění).

Všechny tyto možnosti průniku návykových látek byly podrobně popsány v této práci.

Graf 21 Způsob průniku návykových látek do jednotlivých věznic

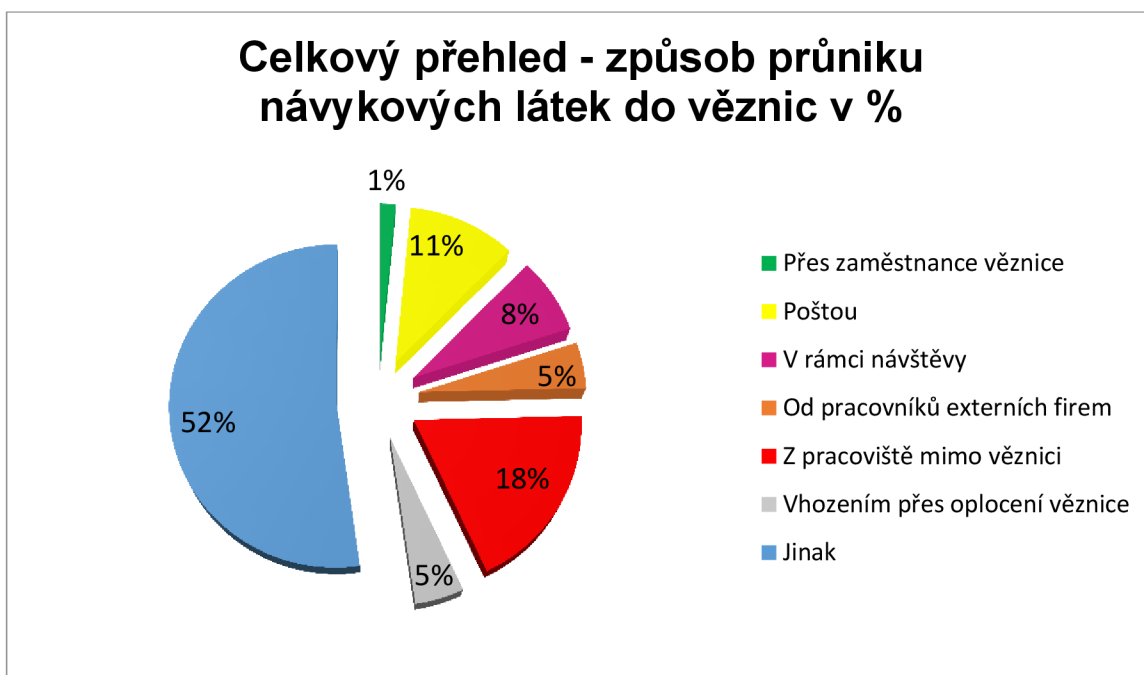

Zdroj: autor diplomové práce

Ve V Ostrov a VV a ÚpVZD uvedli respondenti nejčastěji variantu jinak, kterou ve většině případů doplnili o „nevím“. Pouze ve V Stráž p. R. dominovala možnost „z pracoviště mimo věznici“, která se dala z důvodu vysoké zaměstnanosti odsouzených předpokládat. Zaměstnanost odsouzených ve V Stráž pod Ralskem se v posledních patnácti letech pohybovala v průměru mezi 60 – 80 % z celkového stavu odsouzených ve věznici.¹¹⁴

¹¹⁴ Vězeňská služba ČR: *Věznice Stráž pod Ralskem. Zaměstnávání odsouzených* [online]. [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-straz-pod-ralskem/sekce/zamestnavani-odsouzenych>

Graf 22 Celkový přehled - způsob průniku návykových látek do věznic v %

Zdroj: autor diplomové práce

Nejvíce byla zastoupena možnost jinak 52 % s doplněním nevím, že faktory průniku neznají anebo je spíše nechtějí uvést. Dále se potvrdilo, že nejčastější způsob průniku návykových látek je z pracoviště mimo věznici 18%, poštou 11 % a dále od pracovníků externích firem 5 % a vhozením přes oplocení věznice 5 %. Pouze v jednom případě bylo uvedeno přes zaměstnance věznice 1%, což se potvrdilo, že tento způsob nebývá častý a je zapříčiněn spíše selháním lidského faktoru.

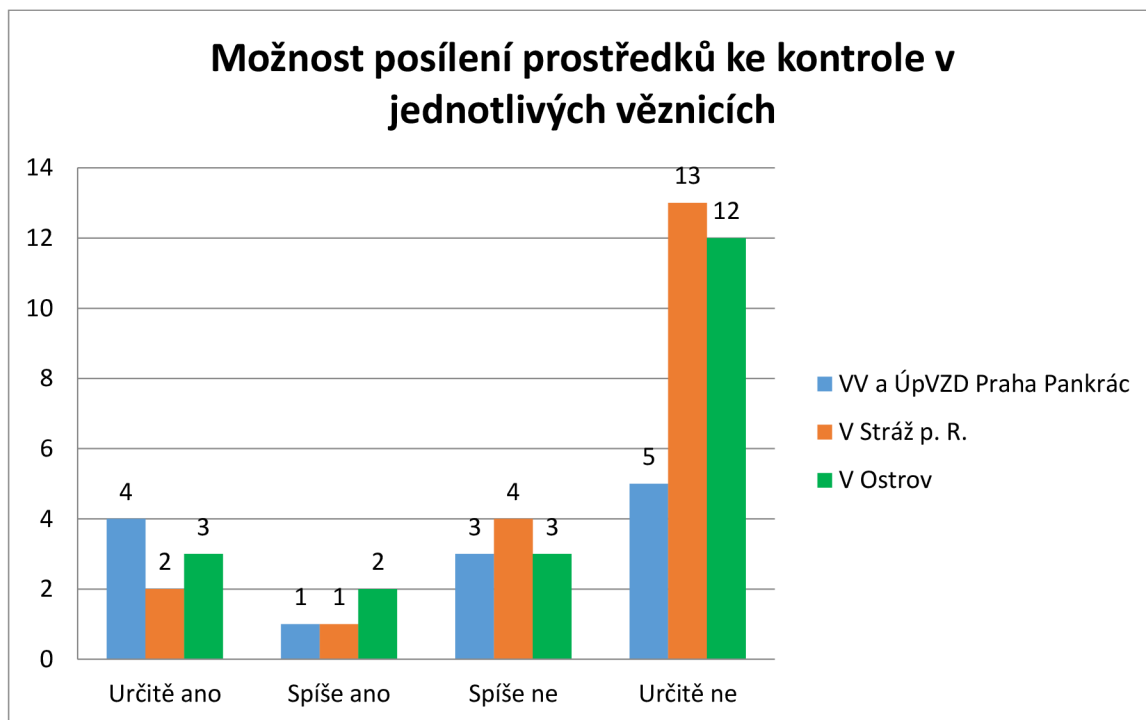
9.5.9 Otázka č. 9

Myslíte si, že by posílení prostředků ke kontrole vedlo ke snížení distribuce návykových látek do věznic?

Respondenti měli na výběr z možností: určitě ano (s možností doplnění), spíše ano, spíše ne, určitě ne.

Otázka měla za účel zjistit od respondentů případná slabá místa při kontrole odhalující návykové látky.

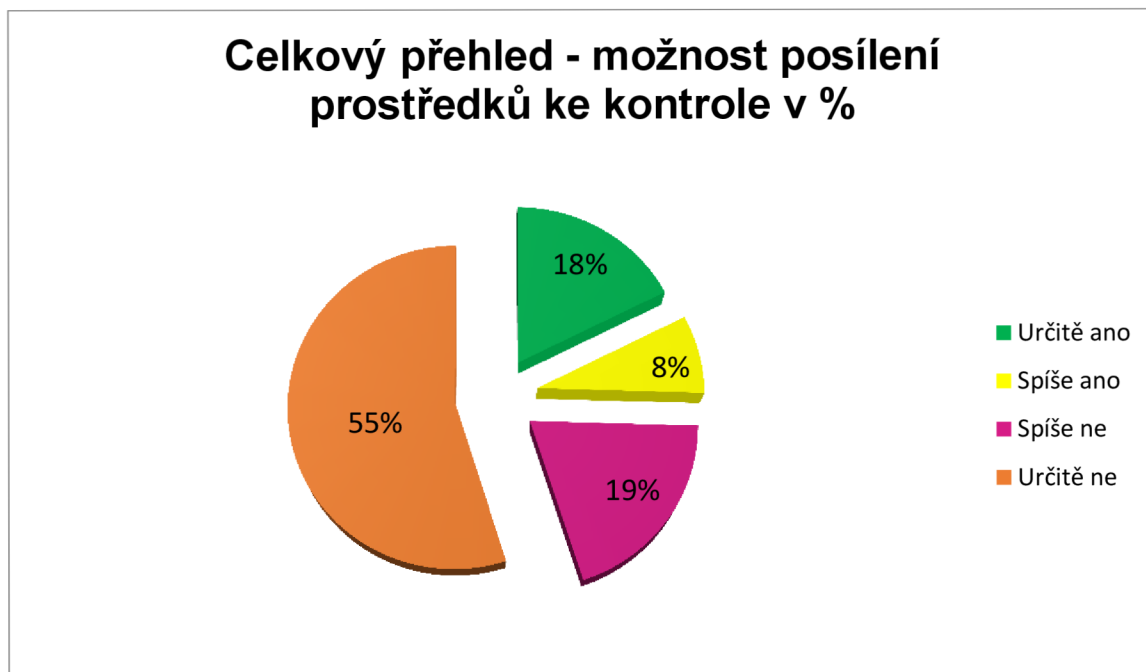
Graf 23 Možnost posílení prostředků ke kontrole v jednotlivých věznicích

Zdroj: autor diplomové práce

Ve všech třech věznicích uvedli respondenti, že by posílení prostředků ke kontrole určitě nevedlo ke snížení distribuce návykových látek do věznic. Ve VV a ÚpVZD Praha Pankrác respondenti uvedli možnost „určitě ano“, avšak nedoplňovali ji o další informace. Ve VV Stráž p. R. doplnili respondenti odpověď „určitě ano“ o následující: „Nelze, jen na uzavřeném oddělení lze“ a dále „Měla by se zavést pomoc odsouzeným se závislostí“.

Graf 24 Celkový přehled - možnost posílení prostředků ke kontrole v %

Zdroj: autor diplomové práce

Z celkového přehledu vyplývá, že většina respondentů si myslí, že prostředky ke kontrole jsou dostačující. Nejvíce byla zastoupena možnost „určitě ne“ 55 %, dále „spíše ne“ 19 %, 18 % „určitě ano“ a 8 % „spíše ano“.

Závěr

Boj s drogovou kriminalitou je prioritou Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2025. Vězeňská služba České republiky sleduje tři nejdůležitější cíle, které se týkají problematiky omamných a psychotropních látek – snaží se eliminovat průnik návykových látek do střežených prostor věznic, rozvíjet primární, sekundární i terciární prevenci a řešit závislost odsouzených osob na návykových látkách.¹¹⁵

Hlavním cílem diplomové práce bylo za použití odborné literatury, platné legislativy, statistických přehledů a případových studií zmapovat distribuci omamných a psychotropních látek do věznic. Zaměřit se na techniku, kterou k vyhledávání a detekci prozatím Vězeňská služba České republiky nevyužívá a byla by pro detekci těchto látek přínosná.

V teoretické části diplomové práce byl proveden rozbor nejčastěji se vyskytujících omamných a psychotropních látek ve věznicích včetně jejich stručné charakteristiky. Dále byly představeny faktory průniku návykových látek, a to vnější - prostřednictvím návštěv, civilních pracovníků externích firem, vhazováním předmětů do prostor věznice a dále především z pracovišť mimo věznici a prostřednictvím korespondence. Dále vnitřní – získání návykové látky prostřednictvím zaměstnanců věznice a výroba zakázané látky vězňenými osobami. V diplomové práci byla popsána problematika testování odsouzených na přítomnost omamných a psychotropních látek a následného kázeňského řízení, v případě pozitivního nálezu. Součástí práce bylo také představit techniku a prostředky, které Vězeňská služba k eliminaci těchto rizik využívá a které alternativy dosud nevyužívané techniky by bylo vhodné využít pro vyhledávání omamných a psychotropních látek do budoucna.

Vězeňská služba České republiky využívá mnoho prostředků k eliminaci pronášení, přechovávání či výroby návykových látek. Provádí prohlídky věznic a to včetně využití protidrogových psů, provádí monitoring návykových látek, kontroly vstupujících osob, korespondence, dopravních prostředků

¹¹⁵ SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2021, č. 4/2021, s. 109. ISSN 1801-8211.

a nepřístupných míst prostřednictvím detekční techniky. V každé věznici je jiný typ techniky. Vězeňská služba ČR se snaží tuto techniku obměňovat nebo pořizovat pro detekci techniku novou. Na trhu je velké množství nové technologie, avšak pořízení nových detekčních prostředků je závislé především na vysokých pořizovacích nákladech.

Výhodou pořízení nového zařízení by bylo zvýšení bezpečnosti ve věznicích a především menší nároky na personál, z hlediska aktuální nepříznivé personální situace ve věznicích. Vhodnou volbou nových detekčních prostředků by mohl být průchozí detektor par a částic výbušnin a drog a ramanův spektrometr TruNarc, který se v současné době využívá v součinnosti s Policií České republiky. Bohužel není možné, ani s použitím nové techniky, odhalit veškeré návykové látky. Vězněné osoby jsou v pronášení návykových látek velice vynalézaví a mají dostatek času na přemýšlení, jak návykovou látku do věznice dostat.

Hlavním cílem praktické části diplomové práce bylo prostřednictvím dotazníkového šetření zjistit současný stav distribuce drog do věznic.

Množství drog vyskytujících se ve věznicích je dáno především jejich poptávkou.

Provedené šetření ukázalo, že:

- návykovou látku zneužilo ve výkonu trestu odnětí svobody 22 % respondentů, výsledek je pod odhadovanou hodnotou Vězeňské služby ČR, tedy až 30% problémových uživatelů návykových látek v české vězeňské populaci.¹¹⁶
- Návyková látka byla nabídnuta 17 % respondentů. Z uvedeného šetření vyplynulo, že ve věznicích je nabízeno široké spektrum návykových látek. Mezi nejvíce nabízené látky patří pervitin a marihuana, což odpovídá i statistikám Vězeňské služby ČR. Dále z šetření vyplynulo, že pokud byla respondentovi návyková látka nabídnuta, tak ve 22 % prostřednictvím jiné odsouzeného. Jako nejčastější platbu uvedli respondenti platbu přes

¹¹⁶ *Výroční zpráva za rok 2021*, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2022 [cit. 28. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-vs-cr-2021.pdf>

prostředníka mimo věznici a platbu zbožím, a to ve 13 % případů. Jako komoditu, za kterou nejčastěji návykové látky směňují, uvedli respondenti tabák.

- Dalším důležitým bodem šetření byly otázky zaměřující se na průnik návykových látek do věznic. 64 % respondentů uvedlo, že distribuce návykových látek je velmi obtížná. Což je pozitivním zjištěním, jelikož Vězeňská služba ČR vynakládá značné úsilí na eliminaci těchto rizik. Na závěr se šetření zaměřilo na způsob průniku návykových látek, kdy 18% respondentů uvedlo, že látka se dostává do věznic z pracoviště mimo věznici a 11 % prostřednictvím korespondence. Což jsou i v praxi nejčastější způsoby průniku návykových látek.

Přestože jsou věznice vybaveny technikou schopnou odhalit průnik nepovolených předmětů, nikdy nebude možné průnik návykových látek eliminovat úplně. V korespondenci, kde si nechávají vězněné osoby zasílat návykové látky například v nárokovém balíku. Okruh odesílatelů nárokového balíku není nijak vymezen, tudíž může vězněné osobě balík odeslat kdokoli a to i pod smyšleným jménem. Odesílatel má řadu možností, kde návykovou látku ukryje. V případě, že je taková látka v balíku nalezena, nelze pak standardními postupy zjistit odesílatele a v některých případech ani pravého adresáta.¹¹⁷

Dále nebude možné zcela zabránit průniku návykových látek také z důvodu vysoké fluktuace vězněných osob vracejících se z nestřežených pracovišť, kde mají příležitost si návykovou látku opatřit od civilních zaměstnanců dané organizace a následně si návykovou látku uschovat a dále pronést do věznice. Vězněné osoby tak mají ve výkonu trestu odnětí svobody mnoho času na přemýšlení, jak si návykovou látku či nepovolený předmět opatřit.

¹¹⁷ SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2021, č. 4/2021, s. 109. ISSN 1801-8211.

Seznam použité literatury

Monografie

MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4.

MOTEJL, Otakar et al. *Sborník stanovisek veřejného ochránce práv Vězeňství*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2010. ISBN 978-80-7357-606-6.

NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X.

TUREČEK, Jaroslav et al. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9.

TUREČEK, Jaroslav. *Technické prostředky bezpečnostních služeb II: detektory pro bezpečnostní prohlídku osob, zavazadel a zásilek*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. ISBN 80-85981-81-5.

Časopisecké články

KOLÁŘ, Ondřej, KUBÍN, Tomáš. Protiprávní jednání vězňených osob a role Pověřeného orgánu Vězeňské služby ČR. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2017, č. 3. ISSN 1801-8211.

SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2021, č. 4/2021, ISSN 1801-8211.

Zákonná úprava a interní akty řízení

Vyhláška č. 109/1994 Sb., *kterou se vydává řád výkonu vazby v posledním znění*.

Vyhláška č. 345/1999 Sb., *kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění*.

Zákon č. 555/1992 Sb., *o Vězeňské a justiční stráží České republiky v posledním znění*.

Zákon č. 169/1999 Sb., *o výkonu trestu odnětí svobody v posledním znění*.

Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník v posledním znění*.

Nářízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 36/2010, *kterým se upravuje protidrogová politika Vězeňské služby České republiky v posledním znění*.

Nářízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 45/2015, *o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště v posledním znění*.

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráž v posledním znění.

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2020., o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců v posledním znění.

Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 06/2020, kterým se vydávají zásady vnitřní bezpečnosti Věznice Stráž pod Ralskem v posledním znění.

Nařízení ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 01/2022, kterým se stanoví systém evidence povolených věcí, manipulace, prohlídky a vydávání radiových přijímačů odsouzeným a kterým se stanoví seznam věcí, které nesmí mít odsouzení u sebe ve věznicích v posledním znění.

Metodický list ředitele odboru zdravotnické služby a ředitele odboru výkonu vazby a trestu Vězeňské služby ČR č. 05/2011, kterým se mění metodický list odboru zdravotnické služby a vrchního ředitele pro penologii č. 2/2010 o provádění monitoringu omamných a psychotropních látek ve Vězeňské službě České republiky v posledním znění.

Pokyn ředitele Věznice Stráž pod Ralskem č. 1/2019, kterým se stanoví postup při příjmu, kontrole a předávání poštovních zásilek došlých do Věznice Stráž pod Ralskem v posledním znění.

Webové stránky a internetové zdroje

Centrum vojenské kynologie – Chotyně, [online]. Zdravotnictvi.army.cz, 2023 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://zdravotnictvi.army.cz/centrum-vojenske-kynologie-chotyne>

Jako byste byli nazi. Technika vidí úplně všude. [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/technika/jako-byste-byli-nazi-technika-vidi-uplne-vsude.A080623_183559_tec_technika_fur

KOLÁŘ, Ondřej. Průniky omamných a psychotropních látek do věznic (2016-2017). *DRUGS & FORENSICS BULLETIN*. [online]. 2018, r. 24, č. 3, [26. 2. 2023]. ISSN 1211-8834. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/drugs-forensics-bulletin-narodni-protidrogove-centraly.aspx>.

Koncepce vězeňství do roku 2025 [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>

KOTSCHOVÁ, Hana, LOKAJÍČEK, Tomáš. Elemes Praha s.r.o. *Bulletin 3/2004: Stopová detekce drog a výbušnin*. www.policie.cz [online]. 2004, č. 3. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/bulletin-npc-3-04.aspx>.

MĀSIAROVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2021*, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2021 [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>.

MĀSIAROVÁ, Lucie. *Statistická ročenka Vězeňské služby České republiky 2021*, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2021 [cit. 22. 02. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2021.pdf>.

MRAVČÍK Viktor et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2018* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-237-1. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-o-stavu-ve-vecích-drog-v-ceske-republice-v-roce-2018/>.

MRAVČÍK Viktor et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2020. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-254-8. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-o-stavu-ve-vecích-drog-v-ceske-republice-v-roce-2019/>.

MRAVČÍK Viktor. et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2021* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021. [cit. 23. 2. 2023] ISBN 978-80-7440-274-6, s. 77-79. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocní-zpravy/zprava-o-nelegálních-drogách-v-ceske-republice-2021/>.

Odbor služební kynologie a hipologie, [online]. Policie České republiky, 2023 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.

Otevření nového výcvikového střediska služební kynologie ve Věznici Rapotice, [online]. Věznice Rapotice, 2022 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-rapotice/clanky/detail/otevreni-noveho-vycvikoveho-strediska-sluzebni-kynologie-ve-veznici-rapotice>.

PREV-CENTRUM. *Benzodiazepiny* [online]. [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/benzodiazepiny/>.

Rmi.cz: TruNarc [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z <http://www.rmi.cz/trunarc>

Smiths detection: B-SCAN Transmission X-ray people screening [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.smithsdetection.com/products/b-scan/>.

Smiths detection: HCVPe [online]. [cit. 12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.smithsdetection.com/products/hcvpe/>.

SLÁMOVÁ, Martina, KOCÍK, Milan. *Návykové látky ve výkonu trestu odnětí svobody. Bezpečnostní teorie a praxe* [online]. 2021, č. 4. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z: <https://veda.polac.cz/wp-content/uploads/2022/01/Navykove-latky-ve-vykonu-trestu-odneti-svobody.pdf>

Šetření dotazníkové – zjišťuje potřebné údaje zprostředkovaně, prostřednictvím subjektivní výpovědi zkoumaných osob, nedochází k přímé interakci mezi výzkumným pracovníkem a respondentem, je to technika vysoce formalizovaná

a standardizovaná. *Sociologická encyklopedie* [online]. [cit. 20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz>

Vězeňská služba ČR: *Věznice Stráž pod Ralskem. Zaměstnávání odsouzených* [online]. [cit. 25. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-straz-pod-ralskem/sekce/zamestnavani-odsouzenych>

VOBORA Alexandr, Zdravotní péče a specifické skupiny vězňů v ČR České vězeňství [online]. 1998, roč. 6, č. 3-4 [cit. 23. 2. 2023] Dostupné z: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/03/CV3_4_1998zm.pdf

Výcvikové zařízení služební kynologie, [online]. Celní správa České republiky, 2022 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/onas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Vývoj zaměstnanosti vězňů, Vězeňská služba, [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/aktualni-pocty-zamestnanych-veznu>

Výroční zpráva za rok 2021, [online]. Vězeňská služba České republiky, 2022 [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-vs-cr-2021.pdf>

Kvalifikační práce

PEŠKOVÁ, Monika. *Bezpečnost ve věznicích – zamezení průniku nepovolených předmětů do věznice*. Praha, 12. 3. 2018. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Doc. Ing. Jiří JONÁK, Ph.D.

NOVÝ, Matěj. *Drogy jako rizikový faktor násilí mezi vězni v českých věznicích*. Praha, 20. 2. 2020. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze. Mjr. Mgr. Ondřej KOLÁŘ.

Ostatní zdroje

Interní statistika Vězeňské služby České republiky

Konzultace s kynology z praxe (Věznice Stráž pod Ralskem, Věznice Jiřice)

VARGA Pavel, Orientační testy návykových látek z jiného biologického materiálu než z moči – doporučení pro OPaS k jejich užívání. [rukopis] Praha, 2019. Nepublikováno.

Vězeňská služba České republiky.

Vězeňská služba ČR – Oddělení prevence a stížností Věznice Stráž pod Ralskem

Vězeňská služba České republiky, *Stanovené postupy při výdeji balíků a manipulaci s jejich obsahem ve Věznici Stráž pod Ralskem*.

Zdroje obrázků

- [1] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [2] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [3] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [4] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [5] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [6] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [7] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [8] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [9] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [10] *Bezpečnostní detektory Garrett: Detektor kovu Garrett MAGNAS SCANNER V* [online]. [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.garrett.cz/detektor-kovu-garrett-magnascanner-pd-6500iseda-verze-ean1168424.php#prettyPhoto>.
- [11] *Conrad: Ruční detektory Garrett: Detektor kovu Garrett SUPER SCANNER V* [online]. [cit. 26. 2. 2023]. Dostupné z: https://www.conrad.cz/p/garrett-super-scanner-v-rucni-detektor-digitalni-led-akusticka-1165190-435160?vat=true&gclid=CjwKCAiAxvGfBhB-EiwAMPakqxx2PCBqAmHlgn_lplD-8NlOjyvNTmNMxLg-Ezv1GOH66JkdWD_dSxoCHeMQAvD_BwE.
- [12] Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem.
- [13] *IDnes: Jako byste byli nazi. Technika vidí úplně všude. Detektor milimetrových vln.* [online]. [cit. 26. 2. 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/technika/jako-byste-byli-nazi-technika-vidi-uplne-vsude.A080623_183559_tec_technika_fur
- [14] *Rmi.cz: TruNarc.* [online]. [cit. 26. 2. 2018]. Dostupné z: [http://www.rmi.cz/trunarc\[1\]](http://www.rmi.cz/trunarc[1])

Seznam obrázků

Obrázek 1 Nástavec na dětskou láhev	26
Obrázek 2 Sáčky, které obsahovaly neznámé látky	26
Obrázek 3 Balíček pronášený v tělních dutinách při návratu z pracoviště	27
Obrázek 4 Zvážení balíčku – váha 5,50g	27
Obrázek 5 Kontrola korespondence	29
Obrázek 7 Detail nálezu s obsahem rostlinné sušiny	37
Obrázek 6 Místo nálezu OPL na ubytovně odsouzených při speciální prohlídce	37
Obrázek 8 Prohledávání zásilek protidrogovým psem na přítomnost OPL	38
Obrázek 9 Označení pozitivního nálezu zalehnutím	38
Obrázek 10 Průchozí detektor kovů zn. Garret	44
Obrázek 11 Ruční detektor kovů zn. Garrett	45
Obrázek 12 Orientační chemická detekce pomocí sady NIK-U – pozitivní reakce	47
Obrázek 13 Detektor milimetrových vln.....	56
Obrázek 14 Detekční přístroj TruNarc	59

Seznam grafů

Graf 1 Nejčastěji zneužívané OPL ve věznicích.....	13
Graf 2 Zkušenosti s užíváním OPL a léků ve věznici	14
Graf 3 Nejčastěji se vyskytující OPL ve věznicích.....	15
Graf 4 Nálezy a zneužití OPL ve věznicích za období od 1. 1. 2018 do 27. 10. 2022	16
Graf 5 Počet trestných činů v souvislosti s OPL v roce 2021	17
Graf 6 Testování vězněných osob na přítomnost omamných a psychotropních látek	52
Graf 7 Zneužití návykové látky vězněnými osobami v jednotlivých věznicích ...	63
Graf 8 Celkový přehled zneužití návykové látky vězněnými osobami	64
Graf 9 Počet odsouzených, kterým byla návyková látka nabídnuta ve VTOS....	65
Graf 10 Celkový přehled – odsouzení, kterým byla návyková látka nabídnuta ve VTOS	65
Graf 11 Celkový přehled druhů nabídnutých látek ve věznicích.....	67
Graf 12 Celkový přehled - nabídnutá návyková látka v %.....	67
Graf 13 Kdo návykovou látku nabídl v jednotlivých věznicích	68
Graf 14 Celkový přehled - kdo návykovou látku nabídl	69
Graf 15 Způsob platby za návykovou látku v jednotlivých věznicích.....	70
Graf 16 Celkový přehled - způsob platby za návykovou látku.....	71
Graf 17 Přechovávání návykových látek v jednotlivých věznicích.....	72
Graf 18 Celkový přehled - přechovávání návykových látek v %.....	72
Graf 19 Distribuce návykových látek do jednotlivých věznic	73
Graf 20 Celkový přehled - distribuce návykových látek do věznic v %.....	74
Graf 21 Způsob průniku návykových látek do jednotlivých věznic.....	75
Graf 22 Celkový přehled - způsob průniku návykových látek do věznic v %	76
Graf 23 Možnost posílení prostředků ke kontrole v jednotlivých věznicích	77
Graf 24 Celkový přehled - možnost posílení prostředků ke kontrole v %	78

Seznam tabulek

Tabulka 1 Druh návykové láky, která byla odsouzenému nabídnuta ve výkonu trestu odnětí svobody	66
--	----

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Případové studie.....	91
--------------------------------------	----

Příloha č. 1 – Případové studie

Případová studie č. 1 – zajištění návykové látky u odsouzeného po návštěvách.

Dne x. x. 2017 v 15:15 hodin v objektu Věznice Stráž pod Ralskem na prohlídkové místnosti před provedením důkladné osobní prohlídky po návštěvách odhodil odsouzený M. F. za detekční rám neznámý balíček. Při bližším ohledání předmětného balíčku bylo zjištěno, že se jedná o nástavec na dětskou láhev, ve kterém byly vloženy 2 sáčky, z nichž jeden obsahoval neznámou zelenou látku rostlinného původu a druhý sáček obsahoval bílou krystalickou látku neznámého původu.

Dne x. x. 2018 byl odsouzený M. F. pravomocným rozsudkem OS Česká Lípa sp. zn. XX odsouzen pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337/1g trestního zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 5 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou. Nástavec na dětskou láhev odsouzenému na návštěvě předala jeho přítelkyně, která se na návštěvu dostavila s ročním dítětem. Dle dostupných informací OSČ Česká Lípa byla odsouzena pro přečin Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle ustanovení § 283/1 trestního zákoníku k podmíněnému trestu odnětí svobody.¹¹⁸

Případová studie č. 2 – zajištění návykové látky u vězněné osoby po návratu z pracoviště mimo věznici

Dne x. x. 2016 ve 14.30 hod. měl odsouzený T. M. po návratu z volného pracoviště – xxxxx při sobě balíček s neznámou zelenou sušinou, kterou u něho zajistili příslušníci při prohlídce po návratu z pracoviště. Uvedenou látku přechovával odsouzený M. v igelitové tašce s jeho ústavním oblečením, které si do věznice přinesl z pracoviště na výměnu. Po prověření věc dne x. x. 2017 dle § 159a odst. 1, písm. b) trestního řádu předána řediteli věznice ke kázeňskému projednání. Vedoucím oddělení VT uložen dne x. x. 2017 kázeňský trest

¹¹⁸ Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem, 2017.

umístění do uzavřeného oddělení na 28 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení.¹¹⁹

Případová studie č. 3 – nález omamných a psychotropních látek v korespondenci

Dne x. x. 2020 kolem 12:00 hodin probíhal ve Věznici Stráž pod Ralskem výdej nárokového balíku ods. V. R., který mu byl zaslán odesílatelem M. R. Při kontrole obsahu zasílaných věcí byl příslušníkem VS ČR v hliníkové tubě zahuštěného mléka s obsahem kakaa -Pikao, nalezen balíček omotaný průhlednou izolační páskou. Za účasti příslušníka PČR byl dne x. 08. 2020 blíže ohledán nalezený balíček a následně byla provedena detekce jeho obsahu. Balíček obsahoval tři igelitové sáčky s bílou krystalickou látkou o hmotnosti 1,03g sáčku č. 1, 1,03 g sáčku č. 2 a 0,88g sáčku č. 3. Detekcí látky ve všech igelitových sáčcích byla, spektrometrem TruNarc, zjištěna přítomnost metamfetaminu.

Úkony trestního řízení dle ustanovení § 158 ods. 3 tr. řádu byly zahájeny dne 14. 8. 2020 původně proti ods. V R.

Podezření ze spáchání tr. činu dle ustanovení § 283/1 a § 337/1h tr. zákoníku.

Šetřením OPaS ustanoven jiný pachatel TČ, odsouzený J. T.

Po prověření věc dne x. x. 2020 postoupena dle § 162/1 tr. řádu PČR SKPV Česká Lípa. Dne x. x. 2020 zahájila PČR dle §160 odst. 1 tr. řádu trestní stíhání ods. J. T. pro trestný čin dle ustanovení § 283/1 a § 337/1h trestního zákoníku.

Dne x. x. 2021 zahájeno řízení u OS Česká Lípa pod sp. zn. xx.

Dne x. x. 2021 bylo trestní stíhání ods. J.T. dle ustanovení § 172/2a trestního řádu zastaveno.

PČR dále vedla trestní řízení ve vztahu k odesílateli.¹²⁰

¹¹⁹ Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem, 2016.

¹²⁰ Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem, 2020.

Případová studie č. 4 – nález omamných a psychotropních látek u odsouzeného

Dne x. x. 2021 v 15:20 hodin, při provádění preventivní prohlídky na ubytovně odsouzených č. 2, oddíl "F", byl u ods. R. P. zajištěn igelitový sáček obsahující rostlinnou sušinu, o hmotnosti 1,02 g (včetně obalu). Tento sáček měl ods. P. při sobě, uschovaný v papírové krabičce od čaje, která dále obsahovala, amatérsky vyrobený tetovací strojek s akumulátorem a další nepovolené věci.

Úkony trestního řízení dle ustanovení § 158 ods. 3 tr. řádu byly zahájeny dne x. x. 2021.

Podezření ze spáchání tr. činu dle ustanovení § 283/1 tr. zákoníku.

Po prověření věc dne x. x. 2021 odevzdána dle ustanovení § 159a odst. 1, písm. b) ŘV ke kázeňskému projednání.¹²¹

¹²¹ Interní dokumentace VS ČR, OPaS Věznice Stráž pod Ralskem, 2021.